

Årsredovisning 2013

Årsredovisning 2013

Upplysningar om innehållet:

© Myndigheten för tillgängliga medier, 2014

Tillgänglig via:

ISBN: 978-91-981060-6-0

Foto: Omslag: Elliot Elliot. Inlägga: sid 5, 23, 43: Marita Forsberg;
sid 6 (nedre), sid 7 (nedre två): Elliot Elliot; sid 7 (övre): Sara
Mac Key; sid 15: Carina Gerdin; sid 20: Maria Karlberg; sid 25:
Lena Boqvist; sid 34: Staffan Gustavsson

Formgivning: Gudfar

Layout: Marita Forsberg

Tryck: Cicero tryck, 2014

Innehåll

4	Ett samhälle där alla medier är tillgängliga
5	Läsning med ögon, öron och händer
6	Milstolpar
8	Resultatredovisning för MTM
10	MTM och omvärlden
15	Kvalitativa aspekter
16	Användarundersökningar
16	Tillgång till litterära verk
17	Jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv
19	Information och råd
21	Medier kultur
27	Främja teckenspråkig litteratur
27	Medier utbildning
30	Utveckling
32	Dagstidningar
35	Individuell service
37	Tidskrifter
38	Uppdrag inom verksamhetsområdet
38	Punktskriftsnämnden
40	Taltidningsnämnden
41	Myndighetens interna utveckling
44	Finansiella dokument
44	Resultaträkning
45	Balansräkning
47	Anslagsredovisning 2013
47	Redovisning av beställningsbemyndigande
48	Finansiella villkor 2013
49	Tilläggsupplysningar och noter
50	Ersättningar och andra förmåner
51	Noter
58	Sammanställning av väsentliga uppgifter 2009-2013
60	Ordlista
62	Underskrift

Ett samhälle där alla medier är tillgängliga

Vision och strategier

Myndighetens verksamhet har sin grund i de övergripande uppdrag och uppgifter som ingår i förordning (2010:769) med instruktion och regleringsbrev. Utifrån detta regelverk har MTM formulerat sin vision, verksamhetsidé och de strategiska perspektiv som ska stödja dessa.

Vision

Ett samhälle där alla medier är tillgängliga.

Verksamhetsidé

MTM ger personer med läsnedsättning tillgång till de medier de behöver, på det sätt som passar dem.

MTM arbetar med fyra huvudperspektiv:

Användarperspektiv

Genom ett brett urval av tillgängliga medier, effektiv produktion och digital distribution möter MTM användarnas behov. Genom regelbundna användarundersökningar kartläggs användarnas behov.

Produktions- och förvärvsperspektiv

Genom ökad tillgång till digitala förlagor, utvecklade processer och ett internationellt samarbete effektiviseras MTM:s produktion och förvärv.

Samverkansperspektiv

Genom samverkan med bibliotek, myndigheter, organisationer och företag, både nationellt och internationellt, möter vi användarnas efterfrågan på produkter och tjänster.

Globalt perspektiv

Genom aktivt deltagande i arbetet med internationell standardisering, forskning och global upphovsrätt, utvecklar MTM sina möjligheter att genomföra uppdragen.

Läsning med ögon, öron och händer

Den självklara rätten att kunna läsa med ögon, öron och händer ska ligga som grund i ett jämlikt och demokratiskt samhälle. Som stöd för den rätten finns FN:s konventioner för de mänskliga rättigheterna men också den svenska skollagen, nu ytterligare förstärkt i den nya bibliotekslagen. Tillgången till litteratur, ljud, bild och samhällsinformation är en förutsättning för att kunna delta i samhällsdebatten och i kulturlivet.

Utgångspunkten ska alltid vara den enskilda individens behov av tillgängliga medier på det sätt som passar bäst. Genom en kostnadsfri digital tillgänglighet ökar vi kontinuerligt spridningen av lättläst litteratur och nyheter, talböcker, punktskrift, e-text, teckenspråkig litteratur och e-böcker. Under ett liv förändras våra behov över tid, därför är det viktigt att inte särskilja olika produkter och tjänster utan utgå från det personliga behovet. Samspelet mellan information i olika former, som lättläst, talbok, punktskrift eller teckenspråk, gör skillnad för möjligheten till delaktighet i samhället.

För barn med nedsatt läs- och skrivförmåga är en tidig introduktion till att använda tillgänglig litteratur avgörande för läsutvecklingen. Bakgrunden till detta finner man såväl i propositionen *Läsa för livet*, som i den aktuella PISA-rapporten vilken visar att läsförståelsen dramatiskt försämrats bland landets barn och unga. För att uppnå en förändring måste statliga aktörer, skolan och biblioteken samordna sina läsfrämjande resurser. Här spelar MTM en viktig roll.

Nya uppdrag har de senaste åren lett till att MTM drivit ett omfattande reformarbete som skapat förutsättningar för läsning på det sätt som passar var och en. MTM står alltså väl rustat för att på olika sätt bidra till en ökad samhällsnytta. Vi finns inte till för tekniken – vi finns till för människorna.

Roland Esaiasson
Generaldirektör

Milstolpar

MYNDIGHETEN FÖR
TILLGÄNGLIGA MEDIER

MTM etablerat som namn

TPB bytte den 1 januari 2013 namn till Myndigheten för tillgängliga medier, MTM.

Myndigheten har under året arbetat med att nå ut med och befästa det nya namnet som speglar den expansiva och moderna myndigheten och det bredare uppdraget.

Bibliotek för alla byter namn

Lagom till Bok- och biblioteksmässan i Göteborg bytte MTM:s tidskrift *Bibliotek för alla* namn till *Läsliv*.

Legimus.se

Den 22 maj ersatte legimus.se den gamla TPB-katalogen. Där kan registrerade användare och bibliotek få inspiration och information samt beställa punktskriftsböcker och ladda ner talböcker och tecken-språkig litteratur. Övergången till den nya webbplatsen gick smidigt och legimus.se har nu i genomsnitt 88 838 besökare per månad (Google Analytics). Arbetet med att utveckla sidan fortsätter under 2014 med nya funktioner och bättre tillgänglighet för alla.

LEGIMUS

Appen Legimus

MTM utvecklar appen Legimus för iPhone, iPad och Androiden-

heter. Appen är integrerad mot taltidningstjänsten och MTM:s bibliotekstjänster.

Nya medier

MTM har utvecklat ett sätt att producera serieböcker som talbok med text. I slutet av 2013 lanserades den första serieboken för ungdomar, *Den glädjelösa ön* av Enrique Fernández.

Den första taktila bilderboken med tecken som stöd har producerats: Helena Davidsson Neppelbergs *Prinsen och önskestenen*. Eftersom boken innehåller punktskrift, storstil och tecken som stöd är boken tillgänglig för en utökad målgrupp med olika behov.

Nu erbjuds sex hela tidskrifter som prenumeration. Förändringen har genomförts efter önskemål från användarna om att prenumerera på hela tidskrifter i punktskrift i stället för att beställa enstaka artiklar.

Tid för teckenspråk

Under 2013 genomförde MTM en utredning om teckenspråkig läsning. En rapport med hemställan lämnades till Kulturdepartementet i september. Läs rapporten på www.mtm.se.

Användarundersökning vuxna punktskriftsläsare

Under 2013 har en större undersökning gjorts om vuxna punktskriftsläsares behov och önskemål.

Teknikskifte för taltidningar startat

I september inleddes teknikskiftet för taltidningsverksamheten där taltidningarna produceras med talsyntes och distribueras via internet. Införandet omfattar inledningsvis ett 80-tal taltidningar fördelade över hela landet och pågår under en 12-månadersperiod.

Slutredovisning av regeringsuppdrag

I december lämnades en slutrapport av regeringsuppdraget om den framtida taltidningsverksamheten, Ku2010/1124/MFI* till Kulturdepartementet. Rapporten finns att läsa på www.mtm.se.

* Uppdrag till Talboks- och punktskriftsbiblioteket, Taltidningsnämnden och Post- och telestyrelsen om den framtida taltidningsverksamheten

Resultatredovisning för MTM

Lättlästutredningen

I december lämnade MTM in sitt yttrande över betänkandet Lättläst¹ SOU 2013:58 som föreslår att Centrum för lättläst blir en del av MTM. MTM tillstyrker stora delar av utredningen, särskilt vad gäller förslaget om nationellt kunskapscentrum. Ett inordnande av Centrum för lättläst i MTM blir en kraftsamling av statens resurser för att förbättra servicen till personer i behov av lättläst text.

MTM avstyrker dock den föreslagna uppdelningen mellan primära och sekundära målgrupper. MTM anser också att det särskilda uppdraget att främja och öka utbudet av lättlästa nyheter och böcker för skolbruk ska fortsätta. Efter remisstidens slut den 10 januari 2014 förväntas en proposition för beslut under vårriksdagen 2014.

Den sammantagna kostnaden för MTM

Det totala verksamhetsutfallet för MTM:s verksamhet år 2013 blev 139 108 (115 773) tkr.

Tabell 1. Verksamhetsutfall², tkr

Budgetår	2013	2012	2011	2010
Intäkter	139 108	115 773	108 800	100 336
Kostnader	139 108	115 773	108 800	100 336
Verksamhetsutfall	0	0	0	0
Medel från statsbudgeten för finansiering av bidrag	107 924	117 212	126 106	35 324
Lämnade bidrag	107 924	117 212	126 106	35 324

Kommentar till tabellen

Teknikskiftet som påbörjats inom taltidningsverksamheten bidrar till ett högre verksamhetsutfall 2013, främst genom inköp av mottagarutrustning samt personalkostnader. Utfallet för transfereringar minskar eftersom ansvar och kostnader för produktion och distribution av taltidningar flyttas från tidningsföretagen till MTM och därmed minskar stödet till tidningsföretagen.

1 <http://www.regeringen.se>

2 Agresso

Verksamhet

MTM har lagt fast en ny indelning av verksamheten med utgångspunkt i Förordning (2010:769) med instruktion för MTM. Verksamheten redovisas från och med budgetåret 2013 enligt följande indelning:

- Medier kultur
- Medier utbildning
- Utveckling
- Dagstidningar
- Tidskrifter
- Individuell service

Jämförande uppgifter för åren 2012, 2011 och 2010 redovisas i tabellform och i löpande text med uppgiften för 2012 inom parentes. Statistikuppgifter är hämtade från MTM:s produktionskontrollsystem Dynamics AX, biblioteksdatasystemet Mikromarc, Nationellt distributionssystem, NDS och egenutvecklade Accessdatabaser. I tabellerna finns hänvisning till det system statistiken är hämtad ifrån. Manuella rutiner finns för insamlande av data för studiebesök, materialförsändelser med mera.

I de verksamheter som presenteras i tabell 2 ingår prestationer, medier, produkter och tjänster, som beskrivs mer detaljerat i separata kapitel i resultatredovisningen.

Tabell 2. Kostnader och intäkter fördelade på verksamhet, inkl. OH-kostnader³

Verksamhet i tkr	2013	2012	2011	2010
Individuell service, kostnader (a)	7 307			
Individuell service, intäkter (a)	339			
Tidskrifter, kostnader (b)	3 325			
Tidskrifter, intäkter (b)	101			
Tidskrifter, transfereringar (b)	410			
Medier kultur, kostnader (c)	47 701	60 629	61 144	53 295
Medier kultur, intäkter (c)	526	1 144		1 470
Medier kultur, transfereringar (c)		612	205	300
Utveckling, kostnader (d)	22 444	17 472	13 744	8 286
Utveckling, intäkter (d)	10 357	6 308	5 758	1 845
Medier utbildning, kostnader (e)	37 760	35 918	35 032	37 927
Medier utbildning, intäkter (e)	4	256	167	601
Dagstidningar, kostnader (f)	20 571	1 755	1 994	198
Dagstidningar, intäkter (f)			-1	
Dagstidningar, transfereringar (f)	107 514	116 599	122 787	35 024

3 Agresso

- (a) Redovisades tidigare som en del av nuvarande Medier kultur
- (b) Redovisades tidigare som en del av nuvarande Medier kultur
- (c) Redovisades tidigare som Talboksverksamhet och Punktskriftsverksamhet
- (d) Verksamheten benämndes Utvecklingsverksamhet tidigare år
- (e) Verksamheten benämndes tidigare som Studielitteraturverksamhet
- (f) Verksamheten benämndes Taltidningsverksamhet 2010-2012

Kommentar till tabellen

Tabellen är uppdelad mellan kostnader, intäkter och transfereringar. Såväl kostnaderna som intäkterna för verksamheterna Utveckling och Dagstidningar har ökat som en följd av det pågående regeringsuppdraget kring teknikskiftet, till exempel för initiala kostnader för mottagarutrustning. Som en följd av det pågående teknikskiftet minskar transfereringarna inom verksamheten Dagstidningar.

Utveckling av förvaltningskostnader

MTM:s förvaltningskostnader (OH-kostnader) uppgår budgetåret 2013 till 29,4 miljoner kronor (2012: 23 miljoner kronor, 2011: 22 miljoner kronor och 2010: 20,4 miljoner kronor). I samband med MTM:s nya organisation omdefinierades Kommunikationsavdelningen och redovisas 2013 som stödverksamhet. Den ökade OH-kostnaden under 2013 kan förklaras främst av personalkostnader. Det pågående regeringsuppdraget att genomföra teknikskiftet för taltidningar påverkar OH-kostnaderna. Det pågående arbetet med införande av e-handel innebär ökade kostnader för den administrativa stödfunktionen. Under senare delen av 2012 genomfördes ett flertal rekryteringar.

Under 2013 implementerade MTM tidsredovisning, alla medarbetare tidsredovisar all sin arbetade tid, vilka tidigare har fördelats genom schablonberäkning.

MTM och omvärlden

Utvecklad samverkan

MTM samverkar med åtskilliga aktörer för att fullfölja myndighetens uppdrag. Under året har MTM utvecklat och fördjupat samverkan med flera myndigheter, bland annat i samverkansavtal med Kungliga biblioteket, KB, och arbetsgrupper tillsammans med Kulturdepartementets mediemyndigheter; Statens medieråd, Myndigheten för radio och tv samt Presstödsnämnden. Kulturrådet och KB blev under året nya representanter i MTM:s råd.

MTM samarbetar med bibliotek inom olika sektorer för att ge service till personer med läsnedsättning, den så kallade svenska talboksmodellen. Allt från små folkbiblioteksfilialer till stora universitetsbibliotek erbjuder service till personer med läsnedsättning. Rollerna i den svenska talboksmodellen är olika på lokal, regional och nationell nivå. MTM producerar litteratur i tillgängligt format och utvecklar tjänster för distribution av titlarna. På regional nivå anordnas utbildningar och utvecklingsprojekt med syfte att

Myndigheten för tillgängliga medier ska arbeta för att utveckla samverkan med andra myndigheter och aktörer, däribland ideella organisationer och andra delar av det civila samhället. En redovisning av resultatet av detta arbete ska lämnas i årsredovisningen för 2013

nå målgruppen. Personal på lokala bibliotek lånar ut, informerar om och sprider kunskap om servicen till personer med läsnedsättning.

Förslag och beställningar från användare överförs via biblioteken till MTM. Under året har MTM samarbetat med två högskolebibliotek för att utveckla servicen till studenter.

Biblioteken har fortsatt registrera användare till tjänsten *Egen nedladdning* och informera om legimus.se och appen Legimus. Dessa tjänster är tillgängliga för de drygt 40 700 registrerade användarna⁴, varav knappt hälften är under 18 år.

Referensgrupper

MTM:s olika referensgrupper träffas två gånger om året i syfte att effektivisera och förbättra servicen till målgruppen samt för att samverka kring myndighetens verksamhetsområde.

- Inom högskoleområdet har MTM två referensgrupper, en för högskolebibliotekarier och en för samordnare för studenter med funktionsnedsättning. Som en effekt av att ansvaret för att förmedla MTM:s medier och tjänster har fokuserats till lärosätets bibliotek kommer dessa referensgrupper att slås samman till en gemensam från 2014
- Inom folkbiblioteks- och skolbiblioteksområdet har MTM en referensgrupp. I gruppen finns deltagare från folkbibliotek, skolbibliotek och regionbibliotek
- Kärnhusgruppen är MTM:s referensgrupp för tillgänglig barnbiblioteksservice med representanter för läns- och regionbibliotek

Sveriges Länsbibliotekarier, SLB, och bibliotekscheferna inom Sveriges universitets- och högskoleförbund, SUHF, har representanter i MTM:s råd.

Myndigheten bedömer att informationsutbytet med bibliotek inom skilda sektorer är nödvändigt för att MTM:s tjänster och produkter ska nå ut och vara anpassade för målgruppen. Myndigheten bedömer att resultatet av denna samverkan, när det gäller användare, blir tydlig i jämförelse med andra länder.

Kungliga biblioteket

MTM samverkar med KB på flera sätt. Under året har MTM ingått ett samarbetsavtal med KB. Myndigheten har representanter i tre av KB:s expertgrupper, en av KB:s styrgrupper och MTM:s generaldirektör ingår i KB:s nationella referensgrupp. KB:s databas LIBRIS innehåller nu förutom talboksposter även katalogposter för e-textböcker och teckenspråkig litteratur.

Riksbibliotekarien representerar KB i MTM:s råd.

MTM ska integrera ett internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete i sin verksamhet. Erfarenhetsutbyte med andra relevanta svenska myndigheter ska också integreras i myndighetens verksamhet

4 Se tabell 6

Svensk Biblioteksförning

MTM samverkar med Svensk Biblioteksförning genom olika aktiviteter. MTM:s GD har under året deltagit som expert i en utredning om nytt e-boksavtal inom biblioteksvärlden. Medarbetare på myndigheten har deltagit i nätverk som administreras av föreningen och har också medverkat som talare vid föreningens konferenser.

Svensk Biblioteksförning är representerad i MTM:s råd.

Myndigheten bedömer att samverkan med KB och Svensk Biblioteksförning på lång sikt bidrar till att utveckla biblioteksservicen till användare med läsnedsättning.

Svenska Daisykonsortiet

Svenska Daisykonsortiet, SDK, är medlem i det internationella DAISY Consortium, som leder en världsomspännande övergång från analoga till digitala medier. Medlemmar i SDK är svenska region- och länsbibliotek, högskole- och universitetsbibliotek samt organisationer i MTM:s omvärld. SDK verkar för att sprida information om daisyformatet vad gäller produktion, distribution och användande samt arbetar för att påverka det internationella arbete som bedrivs inom DAISY Consortium för ökad tillgänglighet och samverkan över gränserna. Inom MTM finns SDK:s kansli, som ansvarar för att fördela programlicenser och som dessutom anordnar en årlig internationell konferens. Medlemsavgiften till det internationella konsortiet betalas av SDK:s medlemmar och administreras av SDK:s kansli.

Myndigheten bedömer att den ökade kompetensen inom området bidrar till ökad kunskap kring och utvecklad service till målgruppen.

Myndigheter

MTM samarbetar med myndigheter med uppdrag inom funktionshinderspolitiken, Handisam och Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM. MTM samarbetar även med myndigheter med uppdrag inom kulturområdet, Kulturrådet och KB. SPSM och MTM samverkar bland annat kring en framtida placering av MTM:s fysiska punktskriftsböcker.

Inom Kulturdepartementets mediemyndigheter har tre arbetsgrupper tillsatts för att samverka inom områdena tillgänglighet, service till barn och unga samt omvärldsbevakning.

Handisam, Kulturrådet och SPSM är representerade i MTM:s råd.

Myndigheten bedömer att samverkan med andra myndigheter inom funktionshinders- och kulturområdet bidrar till informationsspridning för att förbättra servicen till personer med läsnedsättning och för att ge dem tillgång till de tjänster de behöver.

Regional samverkan

I den svenska talboksmodellen ingår region-/länsbiblioteken som en viktig samarbetspartner för att de tjänster och produkter som MTM erbjuder ska nå sina användare. I servicen till föräldrar med barn med synnedsättning är de regionala eller kommunala syncentralerna en viktig samarbetspartner.

Organisationer

MTM samarbetar med flera organisationer inom verksamhetsområdet. Synskadades riksförbund, SRF, och MTM har samarbetat sedan myndigheten bildades 1980. Representanter för Sveriges Dövas Riksförbund, SDR, har medverkat i *Tid för teckenspråk – Utredning om teckenspråkig läsning*.

MTM och Sveriges Författarförbund, SFF, har samverkat i TIGAR⁵-projektet, som finansieras av WIPO⁶, för utbyte av titlar över nationella gränser.

Hjälpmedelsinstitutet, SRF, Dyslexiförbundet FMLS, SFF och Sveriges Förläggarförening har representanter i MTM:s råd.

Myndigheten bedömer att samverkan med intresseorganisationer och föreningar inom litteraturområdet ger nödvändig information till MTM vilket ökar möjligheten för målgruppen att få tillgång till de tjänster den behöver.

Nordisk samverkan

MTM samverkar med nordiska myndigheter med motsvarande uppdrag som MTM. De nordiska länderna har en liknande upphovsrättslagstiftning som Sverige, vilket möjliggör samarbete mellan de nordiska länderna. Samarbetet sker genom arbetsgrupper för erfarenhetsutbyte och utveckling av tjänster av gemensamt intresse inom upphandling, produktion, distribution, kommunikation och marknad.

Myndigheten bedömer att nordisk samverkan är viktig för utveckling av tjänster och produkter till målgruppen samt underlättar förvärv av tillgängliga medier.

Internationell samverkan

MTM samverkar med internationella organisationer inom verksamhetsområdet. MTM har representation i det internationella DAISY Consortium, i Library Serving Persons with Print Disabilities Section inom IFLA⁷, LPD/IFLA, och inom IDPF⁸.

5 Trusted Intermediary Global Accessible Resources

6 World Intellectual Property Organization

7 The International Federation of Library Associations and Institutions

8 International Digital Publishing Forum

Det internationella daisyformatet ökar möjligheten att utbyta tillgänglig litteratur över gränserna. I det internationella projektet TIGAR samverkar världens blindbibliotek och förlag för att ett sådant utbyte ska bli möjligt. I TIGAR-projektet lanserades i början av 2013 en global webbaserad katalog för bland annat talböcker och punktskriftsböcker. I katalogen presenteras deltagande länders katalogposter, så att böckerna blir sökbara för andra och möjliga att efterfråga. MTM:s bidrag till den gemensamma katalogen var per den 2013-12-31 omkring 78 500 katalogposter⁹ (enbart talböcker).

Myndigheten bedömer att arbetet på den internationella arenan är nödvändigt och ger erfarenhetsutbyte och möjlighet till utvecklingssamverkan kring produkter, tjänster och standarder för målgruppen.

Företag

MTM katalogiserar alla producerade medier i databasen BURK¹⁰. Den informationen blir sedan tillgänglig för alla bibliotek som är anslutna. Samarbetet med BTJ¹¹ har fortsatt kring överföring av katalogposter till KB:s databas LIBRIS. Vidare finns ett samarbete mellan MTM, Stockholms stadsbibliotek, SSB, och BTJ, där BTJ förser SSB med katalogposter för MTM:s digitala bestånd. MTM förvärvar cirka 300 BTJ-producerade talböcker årligen. Detta förvärv sker för närvarande med ett kvartals så kallad karens. Titlarna blir då tillgängliga för nedladdning. MTM samarbetar med bokförlag för att få tillgång till originalfiler som produktionsunderlag.

Myndigheten anser att samarbetet med BTJ är viktigt för spridning av tillgänglig litteratur och att samarbetet med förlag är viktigt för att förbättra produktionen och ökad samtidighet av tillgängliga medier.

MTM:s råd

I MTM:s råd samlas representanter för myndigheter, institutioner och intresseorganisationer i MTM:s omvärld. Ett gemensamt mål är att få till stånd samarbeten för att nå dem inom målgruppen som inte känner till och använder MTM:s produkter och tjänster. Under året har representanter för KB och Kulturrådet tillkommit. I rådet diskuteras och informeras om MTM:s satsningar och hur de faller ut i omvärlden. Rådet är också ett stöd vid strategiska vägval.

Myndigheten bedömer att rådet genom sin sammansättning är ett viktigt instrument för att myndigheten ska få en återkoppling av sin verksamhet från den närmaste omvärlden.

9 www.tigarnetwork.org

10 BTJ:s Universella Register för Katalogdata

11 BTJ Sverige AB är en leverantör av medietjänster, medieprodukter och informationstjänster

Kvalitativa aspekter

MTM bygger sin definition på den användarnytta som verksamheterna tillför målgruppen i form av produkter och tjänster. Utgångspunkten är de uppgifter som finns i myndighetens Förordning med instruktion (2010:769).

Under verksamheterna redovisas i siffror hur respektive område utvecklats.

- För Medier kultur, Medier utbildning, Dagstidningar och Tidskrifter definieras de kvalitativa aspekterna för en ökad användarnytta med ett kvalitativt utbud av tillgänglig litteratur och andra medier, som varje år tillförs beståndet
- För Utveckling definieras användarnytan genom utvecklingen av produkter och tjänster och hur de upplevs av användarna. Utvecklingen syftar till ökad tillgänglighet och ökad samtidighet av produkterna
- För Medier utbildning definieras de kvalitativa aspekterna även utifrån den servicenivå som ökat utbud och ökad samtidig tillgång till produkterna ger
- Definitionen för Dagstidningar utgår huvudsakligen från den utveckling som sker inom taltidningsområdet, bland annat genom utveckling av MTM:s uttalslexikon för tidningstext
- Individuell service, exempelvis Utskrivningstjänsten och Lästjänsten, definieras genom en hög personlig servicenivå, som ger användaren ökad integritet

Utöver vad som framgår av bestämmelserna i 3 kap. förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska Myndigheten för tillgängliga medier definiera och redovisa de kvalitativa aspekterna av verksamhetens resultat

Jag gillar att använda appar och annat som förenklar saker man gör.”

David Kjellberg Björketun
(Bibliotek för alla nr 2/13)

Användarundersökningar

Vuxna punktskriftsläsare

MTM har under året genomfört en användarundersökning om vuxna punktskriftsläsares behov och önskemål. Undersökningen bestod av 12 djupintervjuer och telefonintervjuer med 573 personer ur målgruppen samt en webbenkät till syncentraler och syninstruktörer. Användarna fick svara på frågor bland annat om teknisk utrustning, vilket utbud man önskar från MTM och vad man anser om MTM:s befintliga produkter och tjänster. MTM har genom denna undersökning fått ett material som efter analys kommer att ligga till grund för hur MTM:s produkter och tjänster för denna målgrupp kan utvecklas.

Taltidningsläsare

I februari genomfördes en användarundersökning om taltidningsläsare som resulterade i en rapport¹². Syftet med undersökningen var att få kunskap om dem som idag är prenumeranter på taltidningar. Undersökningen genomfördes som en telefonundersökning med 331 prenumeranter och medelåldern var vid intervjutillfället 79,3 år. De synpunkter som framkom rörde främst utbudet, talsyntesrösterna, telefonsupport, funktioner på mottagarutrustning och det kommande teknikskiftet. De flesta svarade att de kommer att fortsätta att läsa sin taltidning efter det att teknikskiftet till talsyntestidning har genomförts.

Myndigheten för tillgängliga medier har till uppgift att i samverkan med andra bibliotek i landet arbeta för att personer med funktionsnedsättning ska få tillgång till sådana exemplar av litterära verk som de behöver för att kunna ta del av verken

Tillgång till litterära verk

Under 2013 ökade utbudet av tillgänglig litteratur i form av talböcker, punktskriftsböcker, teckenspråkig litteratur och e-textböcker med cirka 5 100 (7 200) titlar¹³. Det samlade beståndet uppgår den 31 december 2013 till drygt 117 700 (113 500) titlar. Huvuddelen produceras på uppdrag av MTM men ett stort antal titlar förvärvas också från svenska och utländska företag och organisationer.

Samtliga talbokstitlar som produceras eller förvärvas görs tillgängliga för nedladdning och i slutet av 2013 uppgick antalet till cirka 101 000 (93 900) titlar. Det krävs ett talbokstillstånd som utfärdas av Justitiedepartementet för att få ladda ner talböcker. I dag kan varje folkbiblioteksfilial eller skolbibliotek ladda ner de talböcker som användarna efterfrågar. Tillsammans med tjänsten *Egen nedladdning* har detta resulterat i att antalet nedladdade titlar¹⁴ under 2013 uppgår till 519 690 (434 760), en ökning med 84 930 (80 660) titlar, 20 procent.

Genom tjänsten *Egen nedladdning* kan användarna själva ladda ner böcker från legimus.se. Användarna får tillgång till tjänsten via sitt folkbibliotek, skolbibliotek eller högskole-/universitetsbibliotek. Under året har antalet användare¹⁵ ökat med 59 procent till 40 776 (25 640), varav 12 687 var under 18 år.

12 www.mtm.se, MTM Rapport, Användarundersökning T2

13 Tabell 4 och tabell 12

14 Tabell 5

15 Mikromarc

MTM bedömer att myndigheten genom förändrade tjänster nå runt 80 000 användare¹⁶.

Punktskriftsböcker

Beståndet av punktskriftsböcker¹⁷ växte under året med 767 (646) titlar. Punktskriftsböcker produceras i många olika format och distribueras till användarna via MTM:s punktskriftsutlåning, via folk- och skolbibliotek och genom envägslån. Envägslån innebär att ett exemplar av titeln skickas till användaren och när boken är färdigläst behöver boken inte skickas tillbaka. MTM tillhandahåller också punktskriftsböcker till försäljning. Att erbjuda envägslån av nyutkomna punktskriftsböcker har ökat utlåningen av titlar jämfört med föregående år. Totalt har 18 499 volymer¹⁸ lånats ut, 87 procent¹⁹ av dessa lånades ut som envägslån.

MTM lånade ut till 510 (484) användare²⁰ och ett stort antal folk- och skolbibliotek som förmedlar punktskriftsböcker.

Jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv

MTM ska integrera ett jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv i sin verksamhet

Jämställdhet

I och med att MTM utvecklat servicen till användarna utifrån de individuella behoven, kommer det framgent inte vara möjligt att redovisa könsuppdelningen mellan män och kvinnor för verksamheterna Medier utbildning och Dagstidningar.

Språklig mångfald

Under 2013 har MTM påbörjat arbetet med att bredda utbudet av böcker på andra språk än skolspråken. Urvalet har delvis gjorts i samarbete med Internationella biblioteket.

Under året har MTM internt sett över arbetsprocesserna som berör TIGAR, det internationella samarbetet för tillgängliga medier. Syftet är att på det mest effektiva sättet kunna tillgängliggöra egna titlar samt förvärva efterfrågade titlar i TIGAR-projektet.

Barnperspektiv

MTM har under året arbetat efter den barn- och ungdomsstrategi som har antagits för åren 2012-2014. Några av de viktigaste delmålen som har uppnåtts 2013 är:

16 Bedömningen bygger på statistik från folkbiblioteken (2012), där folkbiblioteken har ca 50 000 låntagare av talböcker och 2013 har MTM ca 40 000 användare av tjänsten *Egen nedladdning*

17 Tabell 4 och tabell 12

18 Tabell 10

19 Mikromarc

20 Mikromarc

- Undersökningen om barns tankar om talböcker, *Talande böcker och läsande barn* av Anna Hampson Lundh, publicerades i myndighetens rapportserie både på svenska och engelska. Rapporten har presenterats på nationella och internationella konferenser under året
- MTM:s mål för andelen talböcker för barn av MTM:s totala produktion och förvärv ökade från 15 procent till 25 procent
- Genom ett fortsatt arbete med att föra ut tjänsten *Egen nedladdning* via skolbibliotek ökade antalet användare som är under 18 år²¹
- En intervjuundersökning om hur folkbibliotek arbetar med spridning och marknadsföring av tillgängliga medier för barn genomfördes under 2013. Resultatet kommer att publiceras i MTM:s rapportserie
- I samarbete med SPSM Resurscenter Syn har MTM tagit fram en ny bok med taktila bilder, *Snöutflykten*, som ska vara enkel att läsa för små barn med svår synnedsättning. Boken blir klar under 2014

Legimus.se innehåller särskilda sidor för barn. De ska fungera som en kommunikations- och informationskanal mellan MTM och barn som använder tillgängliga medier. Under året har barn, föräldrar och förmedlare sänt in frågor och boktips via webbplatsen. Många med läsnedsättning har svårt att hitta inspirerande tips för läsning, därför läggs boktips ut på barnsidor i legimus.se. I varje nummer av taltidningen *Popcorn* har också boktips funnits med.

Tabell 3. Fördelning barn/vuxen²²

	Barn/ung	Vuxen	Totalt	Utfall	Mål
Egenproducerade talböcker	373	1515	1888	20 %	25 %
Förvärvade talböcker	179	553	732	24 %	25 %
Egenproducerade punktskriftsböcker	323	331	654	49 %	50 %

Kommentar till tabellen

Under 2013 har ett arbete påbörjats i enlighet med barn- och ungdomsstrategin för att nå målen för andelen barn- och ungdomstitlar. MTM:s mål att 50 procent av punktskriftstitlarna ska vara barn- och ungdomslitteratur har uppnåtts medan egenproducerade talböcker inte riktigt har nått målet.

21 Tabell 7, Mikromarc

22 Dynamics AX, Contempus, Agresso

Information och råd

MTM ska inom sitt verksamhetsområde lämna information och råd till bibliotek och organisationer

Informationsaktiviteter

MTM har en omfattande informationsverksamhet som riktar sig till användare, förmedlare och omvärld. Syftet med insatserna är att stötta bibliotek, organisationer med flera i deras tillgänglighetsarbete för att nå fler inom målgruppen.

Under 2013 har MTM genomfört föreläsningar, konferenser och studiedagar. Myndigheten producerar tidskrifter, trycksaker och annat informationsmaterial.

MTM:s webbplats www.mtm.se

MTM:s webbplats ger information om myndighetens uppdrag och verksamhet. Webbplatsen har i snitt cirka 57 400 (52 000) besök²³ fördelat på cirka 26 700 (23 000) unika besökare i månaden. Totalt har webbplatsen haft 689 037 (625 134) besökare under 2013.

Ett arbete inleddes med att skapa myndighetens nya webbplats. Den kommer att lanseras i februari 2014.

Tidskrifter och nyhetsbrev

MTM har två tidskrifter, *Bibliotek för alla* som under 2013 bytte namn till *Läsliv*, samt *Vi punktskriftsläsare*. Tidskrifterna informerar om myndighetens verksamhet samt speglar omvärlden inom tillgänglighetsområdet.

Läsliv utkommer med fyra nummer per år och vänder sig till personer verksamma inom området samt till en intresserad allmänhet. *Läsliv* har drygt 3 800 prenumeranter av den tryckta tidskriften. 330 prenumeranter läser tidskriften som taltidning med text.

Vi punktskriftsläsare utkommer med två nummer per år och är en samproduktion med Punktskriftsnämnden. Tidskriften riktar sig till punktskriftsläsare och dess omvärld. Tidskriften har 422 punktskriftsprenumeranter samt 220 prenumeranter som läser den i tryckt version.

Under året skickades 12 digitala nyhetsbrev till 1 395 prenumeranter.

Konferenser, föreläsningar, studiedagar och studiebesök

För att öka kunskapen hos bibliotek, organisationer, skolor och en intresserad allmänhet om MTM:s medier och tjänster har MTM presenterat myndighetens arbete både i Sverige och internationellt. MTM har:

- Tagit emot 6 studiebesök, varav två svenska och fyra utländska, totalt 59 personer
- I samarbete med det Svenska Daisykonsortiet anordnat en tvådagars konferens, *Tillgängligt! – tillgång till information som en fundamental rättighet*

23 <http://www.mtm.se/statistik/>

- I samarbete med Centrum för lättläst anordnat konferensen *Så tråkigt får jag aldrig – om att nå dem som inte läser*
- Anordnat tre studiedagar för bibliotekspersonal på folk-, skol- och högskolebibliotek
- Föreläst på Biblioteksdagarna i Örebro samt på Hjälpmedelsinstitutets it-konferens kring tillgänglighet och rätten till information
- Föreläst om den svenska talboksmodellen och tjänsten *Egen nedladdning* på IFLA:s internationella konferens samt om talböcker och läsande barn på Barnboksmässan i Bologna, Italien
- Föreläst om framtidens service till personer med läsnedsättning i anslutning till DAISY Consortiums styrelsemöte i Beijing, Kina
- Föreläst i ett flertal biblioteksregioner och län om tillgängliga medier och nedladdning
- Föreläst på utbildningarna i biblioteks- och informationsvetenskap i Borås och Uppsala
- Informerat om MTM:s verksamheter på syncentraler och vid liknande träffar i landet

Mässor

MTM deltog med monter och föredrag på Skolforum i Stockholm, Dysleximässan i Sollentuna samt på Bok- och biblioteksmässan i Göteborg, där också MTM:s tillgänglighetspris delades ut. Dessutom har myndigheten deltagit i en gemensam myndighetsmonter med Myndigheten för radio och tv, Presstödsnämnden och Statens medieråd på Mediedagarna MEG 13 i Göteborg.

För eleverna är det viktigt att det går fort och helst ska allt kunna göras i en och samma apparat. Så det är mobilen som gäller för eleverna.”

Anna Egwall (Läsliv nr 3/13)

Medier kultur

MTM producerar och förvärvar talböcker, både svenska och utländska, punktskriftsböcker och taktila bilderböcker. Under året har det lett till en ökning av tillgången till tillgänglig litteratur för personer med läsnedsättning.

Myndigheten ska särskilt framställa, köpa in och överföra talböcker och punktskriftsböcker samt tillhandahålla dessa för försäljning

Tabell 4. Medier kultur²⁴, produktion och förvärv

	2013	2012	2011	2010
Produktion talböcker	1 888	1 941	1 821	1 476
Produktion punktskriftsböcker	765	659	782	411
Produktion e-text	1	3	2	2
Förvärv av talböcker	732	1 277	1 366	835
Förvärv tecken-språkig litteratur	13	30	-	-
Summa produktion och förvärv	3 399	3 910	3 971	2 724

Kommentar till tabellen

Den egna produktionen av talböcker minskade med 2,7 procent. Produktionen av punktskriftsböcker ökade med 16,1 procent, vilket beror på digitalisering av tidigare gällande titlar. Externa förvärv av talböcker har minskat. Detta beror på minskat inflöde av titlar från Celia och färre titlar engelska talböcker från Royal National Institute for Blind People, RNIB.

Av det totala antalet titlar som producerats har 60 procent av talbokstitlarna och 20 procent av punktskriftsböckerna varit förslag från användargrupperna²⁵. Den totala andelen titlar för barn och ungdomar av årets produktion och förvärv av titlar²⁶ var 27 procent.

MTM har för första gången producerat en seriebok som talbok med text. I slutet av 2013 släpptes den första serieboken för ungdomar, *Den glädjelösa ön* av Enrique Fernández. MTM kommer att fortsätta att producera serieböcker.

Både barn och vuxna efterfrågar talböcker med engelsk skönlitteratur. Engelska titlar från RNIB förvärvas genom ett samarbete med de nordiska blindbiblioteken, i år i något mindre omfattning än under de tre tidigare åren.

Ett av de viktigaste målen för verksamheten är en samtidig utgivning av det tillgängliga mediet i förhållande till det tryckta. MTM har fortsatt samverka med en talboksleverantör om tidigare utgivning av talboken i förhållande till den tryckta boken. Under året har 39 (21) talbokstitlar blivit tillgängliga för lån inom 3 dagar från den tryckta bokens utgivning, en ökning med 86 procent.

24 Dynamics AX, Contempus, Agresso

25 Dynamics AX

26 Se tabell 3

Största delen av punktskriftsböckerna görs på beställning av användaren och lånas ut via envägsån. Envägsån innebär att användaren slipper köa på en populär titel, att låneexemplaret har ny, fräsch punktskrift och att användaren inte behöver låna om boken eller skicka den i retur, vilket innebär ökad service. För att möta det behov som finns hos målgruppen och för att minska kostnader för lagring har MTM under året beslutat att all punktskrift ska, när det är möjligt, erbjudas som envägsån. Under året har 111 produktioner²⁷ digitaliserats på efterfrågan av användarna.

Den första taktila bilderboken med tecken som stöd har producerats. Boken är tillgänglig för en utökad målgrupp med olika behov.

Den fortsatt höga nivån på punktskriftsproduktion möjliggörs genom en automatiserad produktionsprocess. I år har 45 (39) procent av titlarna²⁸ kunnat framställas genom denna interna automatiserade process till en lägre kostnad och med förkortad produktionstid. Nyproducerade punktskriftstitlar har presenterats månatligen genom listan *Nya punktskriftsböcker från MTM*, som når totalt 315 prenumeranter²⁹.

Talböcker

Tabell 5. Antalet nedladdade titlar av bibliotek och bibliotekens enskilda låntagare³⁰

	2013	2012	2011	2010
Folkbibliotek	148 191	156 351	167 135	145 945
Enskilda låntagare	275 301	206 098	120 154	10 227
Summa	423 492	362 449	287 289	156 172
Skolbibliotek	27 501	26 380	26 736	19 703
Enskilda låntagare	18 312	7 923	3 293	440
Summa	45 813	34 303	30 029	20 143
Sjukhusbibliotek	532	599	678	655
Enskilda låntagare	507	468	169	0
Summa	1 039	1 067	847	655
Högskolebibliotek	*2 185	3 018	3 843	4 818
Enskilda låntagare	*47 161	*33 923	32 092	30 095
Summa	*49 346	36 941	35 935	34 913
Summa totalt: Bibliotek	178 409	186 348	198 392	171 121
Summa totalt: Enskilda låntagare	341 281	248 412	155 708	40 672
Totalt	519 690	434 760	354 100	211 883

*) Siffran redovisas även under Medier Utbildning, tabell 14 Utlåning

27 Dynamics AX

28 Dynamics AX

29 Accessdatabas Försäljning TPB etiketter

30 NDS statistikverktyg

Kommentar till tabellen

Under 2013 har antalet nedladdningar fortsatt att öka och uppgår nu till 519 690 (434 760), en ökning med 20 procent. Bibliotekens nedladdningar minskar med 4,3 procent, 178 409 (186 348). Bibliotekens minskning kompenseras genom ökningen av de enskilda låntagarnas nedladdningar som ökar till 341 281 (248 412), en ökning med 38 procent. Sedan trendbrottet 2012, då de enskilda låntagarna för första gången laddade ner fler talböcker än biblioteken, laddar de enskilda låntagarna nu ner nästan dubbelt så många talböcker som biblioteken.

Tabell 6. Utlånade talböcker³¹

	2013	2012	2011	2010
Utlånade analoga emballage omräknade till titlar (1,4**)	0	212	374	581
Utlånade digitala titlar	7 015	10 181	26 303	52 795
Summa utlånade titlar	7 015	10 393	26 677	53 376

** En analog titel omfattar i genomsnitt 1,4 emballage

Kommentar till tabellen

Utlåningen av fysiska talböcker fortsätter att minska. Minskningen var 32 procent 2013. Utlåning av fysiska talböcker till studentlångtagarna avslutades under året.

Talböckerna gjorde i varje fall att jag inte gav upp så det har betytt jättemycket för mig.”

David Silva (Läsliv nr 4/13)

31 Mikromarc

Tabell 7. Låntagare talböcker³²

Antalet bibliotek och studerande som är registrerade på MTM ³³	2013	2012	2011	2010
Folkbibliotek	740	720	1 062	1 039
Skolbibliotek	1 907	1 763	3 851	3 831
Sjukhusbibliotek	63	61	264	265
Högskolebibliotek	140	136	150	147
Högskolestuderande	10 936	10 100	9 066	8 429
Totalt	13 786	12 780	14 393	13 711
Antalet bibliotek och låntagare som lånat från MTM	2013	2012	2011	2010
Folkbibliotek	178	198	403	468
Skolbibliotek	369	365	616	666
Sjukhusbibliotek	6	10	25	29
Högskolebibliotek	23	39	47	61
Högskolestuderande	881	1 316	1 379	1 386
Totalt	1 457	1 928	2 470	2 610
Antalet enskilda låntagare som använder MTM:s tjänst <i>Egen nedladdning</i> och som registrerats via det egna biblioteket	2013	2012	2011	2010
Folkbibliotek	22 668	14 526	6 749	504
Skolbibliotek	9 238	4 495	1 047	27
Sjukhusbibliotek	26	15	9	0
Högskolebibliotek	8 844	6 645	3 945	2 524
Totalt	40 776	25 681	11 750	3 055

Kommentar till tabellen

Tjänsten Egen nedladdning fortsätter att attrahera användare. Under 2013 ökade antalet användare av tjänsten med 60 procent till 40 776 (25 681). Tjänsten lockar särskilt yngre åldersgrupper. På folkbiblioteken finns det betydligt fler användare av tjänsten som är under 18 år än vuxna, 12 687 låntagare under 18 år och 9 981 vuxna låntagare. Antalet högskolestuderande är betydligt högre i denna tabell jämfört med tabell 14 under avsnittet Medier Utbildning. Detta beror på att hög-

32 Mikromarc, NDS statistikverktyg

skolestuderande under tre år efter avslutade studier fortfarande är registrerade vid högskolebiblioteken. Från och med hösten 2013 registrerar de lokala högskole- och universitetsbiblioteken studenterna till tjänsten Egen nedladdning, vilket förenklar och effektiviserar för användarna.

Tabell 8. Antal exemplar försålda talböcker³³

	2013	2012	2011	2010
Till privatpersoner	49	74	127	142
Till bibliotek	7 978	12 729	25 587	25 667
Totalt	8 027	12 803	25 714	25 809

Kommentar till tabellen

MTM tillhandahåller talböcker till försäljning via två återförsäljare, BTJ och Inläsningstjänst AB, ILAB. Dessa båda företag laddar ner exemplar från MTM:s digitala bibliotek och försäljer dem till biblioteken. BTJ säljer även till privatpersoner. Under 2013 har försäljningen av talböcker till bibliotek minskat kraftigt och till privatpersoner har försäljningen varit marginell. Att både bibliotek och enskilda användare nu själva kan ladda ner titlar via legimus.se gör att intresset för att köpa talböcker minskar.

Att jag kan hämta en bok var jag än befinner mig är toppenbra. Jag behöver till exempel inte sitta vid en dator.”

Magdalena Landberg
(Läsliv nr 3/13)

33 Uppgifter från BTJ och Ilab

Punktskrift

Tabell 9. Antal punktskriftslåntagare³⁴

	2013	2012	2011	2010
Låntagare	510	484	545	538

Kommentar till tabellen

Under året har antalet titlar för envägslån ökat och MTM bedömer att möjligheten till envägslån har resulterat i fler användare.

Tabell 10. Utlånade och försålda punktskriftsböcker³⁵

	2013	2012	2011	2010
Bestånd antal titlar	16 507	15 822	14 947	14 239
Utlånande volym	18 499	19 432	18 170	19 334
varav barn- böcker	4 073	4 206	4 492	4 899
Försålda exemplar	317	345	522	534

Kommentar till tabellen

MTM har lånat ut 18 499 punktskriftsvolymer till 510 användare. Under 2013 har utlåningen övergått till att huvudsakligen ske genom envägslån³⁶, 87 procent (54). Detta har enligt MTM:s bedömning påverkat behovet av att köpa ett exemplar, vilket visar sig i de sjunkande försäljningssiffrorna. Det minskade antalet utlånade volymer från 19 432 (2012) till 18 499 (2013) beror främst på att inga omlån behöver göras på envägslånen.

Myndigheten ska främja tillgången till punktskrift och taktilt illustrerade böcker för barn med funktionsnedsättning

Taktilt illustrerade böcker för barn med funktionsnedsättning

Den första taktila bilderboken med så kallat tecken som stöd har producerats: Helena Davidsson Neppelbergs *Prinsen och önskestenen*. Eftersom boken innehåller punktskrift, storstil och tecken som stöd är boken tillgänglig för en utökad målgrupp med olika behov.

34 Mikromarc

35 Mikromarc

36 Mikromarc

Tabell 11. Totalt antal titlar, taktila bilderböcker³⁷

	2013	2012	2011	2010
Antal titlar, taktila bilderböcker	78	74	67	65
Försålda exemplar	194	230	305	307

Kommentar till tabellen

Fyra nya titlar har producerats i collageteknik, en av titlarna, Till vildingarnas land, har producerats i samarbete med de nordiska punktskriftsbiblioteken, både på svenska och finska.

Främja teckenspråkig litteratur

MTM:s uppdrag att främja teckenspråkig litteratur innebär att användare kan ladda ner teckenspråkig litteratur i form av filmer från legimus.se. Utbudet består främst av barn- och ungdomsböcker, men det finns också ett litet antal titlar för vuxna.

Under året har MTM tagit emot titlar från SPSM och tillgängliggjort dem på legimus.se. Beståndet under året har därmed ökat med 13 titlar, det finns nu 132 titlar³⁸.

Under 2013 genomförde MTM en utredning som resulterade i en rapport³⁹ som visar att MTM:s nuvarande uppdrag att främja teckenspråkig litteratur inte täcker målgruppens behov. Rapporten beskriver också vilka resurser som krävs för årlig produktion av teckenspråkig litteratur. Rapporten lämnades till Kulturdepartementet i september med en hemställan om ett uppdrag och medel för årlig produktion från och med 2015. Läs rapporten på www.mtm.se.

MTM ska främja teckenspråkig litteratur

Medier utbildning

MTM producerar och förvärvar talböcker, både svenska och utländska samt punktskriftsböcker för högskolestuderande med läsnedsättning. Under året har det lett till en ökning av tillgången till tillgänglig litteratur för studenterna.

MTM ska förse högskolestuderande personer med funktionsnedsättning i form av läshandikapp med sådana exemplar av studielitteratur som de behöver för att kunna ta del av litteraturen

³⁷ Mikromarc

³⁸ Dynamics AX

³⁹ www.mtm.se Tid för teckenspråk - Utredning om teckenspråkig läsning

Tabell 12. Medier utbildning, produktion och förvärv⁴⁰

	2013	2012	2011	2010
Produktion talböcker	1 442	1 422	1 437	1 280
Produktion punktskrifts- böcker	2	13	40	2
Produktion e-text	105	175	130	106
Förvärv av talböcker	206	117	14	-
Summa produktion och förvärv	1 755	1 727	1 621	1 388

Kommentar till tabellen

Antalet nyproducerade talbokstitlar är i princip oförändrat jämfört med 2012, totalt 1 442 titlar (1 422). Produktion av punktskriftsböcker och e-textböcker har minskat jämfört med föregående år. Det finns flera faktorer som avgör vilken typ av bok som görs. Den viktigaste faktorn för val av medieform är den beställande studentens behov. När det gäller val av vilken typ av talbok som produceras är det MTM som utifrån den tryckta boken/filen avgör vilken typ som passar bäst för talbok med eller utan text och med syntetiskt respektive mänskligt tal.

Urvalet av titlar sker idag på två sätt, antingen genom förslag från studenterna eller genom urval av nytgiven kurslitteratur grundad på erfarenhet och vad som ofta används inom utbildningarna. Legimus.se har fortsatt utvecklas med tjänster speciellt för studenter och för personal på lärosäten som förmedlar MTM:s tjänster.

Att producera ny kurslitteratur för studerande är en kamp mot klockan. Önskvärt vore att ingen student med läsnedsättning någonsin behöver vänta på sin kursbok. MTM arbetar ständigt med att snabba upp rutiner, förkorta kötider, öka samarbetet med förlag för filhämtning samt effektivisera produktions- och distributionsprocesserna. Trots detta arbete får studenter ibland vänta på sin kurslitteratur. I projektet *Klart till kursstart* som startade under 2013 undersöker MTM, tillsammans med Södertörns och Kristianstads högskolebibliotek, hur ny kurslitteratur kan produceras i god tid och vara klar till kursen börjar.

MTM har ett väl utvecklat samarbete med lärosätena för att service ska nå studenter med läsnedsättning. Samarbetet är byggt på ett delat ansvar mellan lärosätets bibliotek och samordnare för studenter med funktionsnedsättning. För att förbättra, förenkla och snabba upp rutinerna för studenterna att få tillgång till MTM:s tjänster och produkter har ansvaret från och med september fokuserats till lärosätets bibliotek. Biblioteken registrerar studenter till tjänsten *Egen nedladdning*. Förändringen har tydliggjort ansvarsfördelningen på lärosätet och har dessutom inneburit en arbetsbesparing både på lärosäten och på MTM. Förändringen innebär att MTM inte längre registrerar vilken funktionsnedsättning studenten har och kan därför inte leverera statistik om detta. Den nationella samordnaren på Stockholms

40 Dynamics AX

universitet sammanställer statistik över antalet studenter som har tillgång till lärosätenas stödresurser, statistik som redovisas enligt funktionshindergrupp. Detta är siffror som MTM tar del av och kan använda vid analys av målgruppen.

Tabell 13. Antal studerande⁴¹

	2013	2012	2011	2010	2009
med synnedsättning	*252	235	224	151	162
med rörelsehinder	*124	104	102	47	74
med läs- och skrivsvårigheter	*3 778	3 567	3 414	1 036	1 483
med andra läsnedsättningar	*869	766	604	144	178
Basårstudenter	*67	42	39	8	14
Summa aktiva studenter	*5 090	4 714	4 383	1 386	1 911
varav kvinnor	*3 463	3 225	2 980	956	1 303
varav män	*1 627	1 489	1 403	430	608

*Siffror till och med 16 september 2013

Kommentar till tabellen

Siffrorna i tabellen visar antal studenter som lärosätenas samordnare för studenter med funktionshinder registrerat till och med 2013-09-16, då MTM bytte rutiner för registrering av låntagare vid högskolebibliotek⁴².

Ansvar för att förmedla MTM:s produkter och tjänster har fokuserats till lärosätets bibliotek. I samband med detta ändrades registreringen och sedan september 2013 registreras studenter inte längre av lärosätets samordnare.

Utöver de 5 090 studenter som är registrerade hos MTM finns det ett antal som lånar utan att vara registrerade med rättighet att beställa nyproduktion. För att bara låna räcker det med att använda sitt universitetsbibliotek eller annat bibliotek.

41 Mikromarc

42 Från 2013-09-17 registreras studenterna bara som låntagare i MTM:s låntagarregister (se tabell 5)

Tabell 14. Utlåning⁴³

	2013	2012	2011	2010
Utlånade direkt från MTM	2 196	3 705	3 949	5 122
Antal nedladdade och utlånade från bibliotek	2 185	3 018	3 843	5 339
Nedladdade av enskilda låntagare vid högskolebibliotek	47 161	33 923	32 092	30 095
Totalt utlånade titlar	51 542	40 646	39 884	40 556
Antal nedladdningsbara titlar	100 985	93 988	88 336	81 130

Kommentar till tabellen

Under 2013 avslutades utlåningen av talböcker direkt till studentlångtagare från MTM. De får nu sitt behov av talböcker tillgodosett genom lån från det lokala universitets- eller högskolebiblioteket. Den del av lånen som gjordes genom Egen nedladdning i låntagargruppen högskolestuderande var 2013 92 procent (83).

MTM ska främja utvecklingen av nya medier för att öka tillgängligheten till litterära verk och dagstidningar för personer med funktionsnedsättning

Utveckling

Verksamheten Utveckling resulterar i ett antal nya produkter och tjänster som myndigheten bedömer får positiva effekter för användarna. Utvecklingen av taltidningsverksamheten innebär stora förändringar för användarna, som får tillgång till all information i sin tidning. Den nya appen Legimus ger användarna utökade möjligheter att läsa både talböcker och taltidningar med samma utrustning.

Legimus.se – den nya webben för tillgänglig litteratur

Den 22 maj stängdes TPB-katalogen ner och legimus.se blev myndighetens nya webbplats för nedladdning av böcker. Med drygt 88 000 besökare⁴⁴ varje månad har legimus.se dubbelt så många besökare jämfört med TPB-katalogen.

Appen Legimus

Sedan mars 2013 utvecklar MTM appen Legimus för iPhone, iPad och Androidenheter. Appen ger användare möjlighet att läsa taltidningar och talböcker. Appen införs i tre faser under 2013 och 2014. Flera av de funktioner som användare efterfrågat finns nu med, till exempel att kunna lägga in egna

⁴³ Mikromarc

⁴⁴ Google Analytics

böcker, se bokomslag samt följa med på skärmen samtidigt som man hör texten. För att passa olika användares behov kan gränssnittet anpassas. Appen är designad för att kunna användas av helt blinda användare genom att den kan styras med gester istället för knapptryckningar och har stöd för skärmläsare och punktskriftsskärm.

Taltidningsutveckling

MTM fick under 2010 regeringsuppdraget, Ku2010/1124/MFI, som ledde till utvecklingsprogrammet Taltidningen 2.0. Utvecklingen har resulterat i en förändrad verksamhetsmodell och ett teknikskifte, där taltidningen produceras med talsyntes och distribueras via internet. Det ger användaren möjlighet att prenumerera på valfri dagstidning oavsett var man befinner sig, läsa all redaktionell text i tidningen och kunna använda utrustning som passar det egna behovet. Den nya taltidningsmodellen ger också ett flertal samordningseffekter med talboksverksamheten, bland annat gemensamma produktionsresurser och möjlighet för användare att använda samma spelare för talböcker och taltidningar. Inför teknikskiftet har MTM under 2013 upphandlat produkter och tjänster som ingår i den nya taltidningsverksamheten.

Under våren 2013 färdigställdes en tidplan för teknikskiftet. Arbetet med införande, förvaltning och kvalitetssäkring pågår parallellt under en 12-månadersperiod.

Dagstidningar har ett stort inflöde av nya ord som kommer in i språket snabbt och i stora volymer. Som en del av kvalitetsarbetet har MTM påbörjat uppbyggnaden av ett uttalslexikon för tidningstext som uppdateras kontinuerligt och som ger omedelbara förbättringar av användarupplevelsen.

MTM arbetar efter en fastställd modell för att underlätta och stödja tidningsläsarna i övergången till ny teknik. Inledningsvis görs en behovsprövning av varje prenumerant för att fastställa vilken typ av utrustning som passar individen. Den nya taltidningen och utrustningen introduceras vid personliga hembesök. Därefter har användaren möjlighet att kontakta supportfunktionen *Taltidningshjälpen* vid behov.

Prenumeranterna kan läsa tidningen på tre sätt: via appen Legimus, via e-post samt med daisyspelare med internetuppkoppling.

MTM har hållit tidningsföretagen informerade om teknikskiftet genom brev, e-post och uppdateringar på webbplatsen www.taltidningen20.se. Teknikskiftet har diskuterats vid ett flertal möten med enskilda tidningsföretag. T2-programmet har under året anordnat gemensamma informationsträffar med SRF:s föreningar på distrikts- och lokal nivå.

Slutredovisning av regeringsuppdrag

I december lämnades en slutrapport av regeringsuppdraget till Kulturdepartementet. Uppdraget har resulterat i en ny taltidningsmodell vars syfte är att höja servicenivån för personer med läsnedsättning och att öka antalet användare av taltidningar, till en lägre kostnad för staten. Rapporten finns att läsa på www.mtm.se.

Myndigheten har även till uppgift att förbättra tillgången till innehållet i dagstidningar för synskadade, personer med funktionsnedsättning som inte förmår hålla i eller bläddra i en tidning, afatiker och dyslektiker

Dagstidningar

Den taltidningsverksamhet som övertogs av MTM under 2010 utgår från att tidningsföretagen ger ut talade versioner av dagstidningen själva, eller via underleverantörer, sköter produktion och distribution av dessa. Taltidningsnämnden, TTN, beslutar, enligt förordning (1988:582) om statligt stöd till radio- och kassettidningar och om stöd till tidningsföretagen för utgivningen. Nämnden ansvarar också för upphandling, fördelning och vidareutveckling av de mottagare som behövs för att abonnenter ska kunna lyssna på taltidningen.

Till och med 2012 har det funnits tre sorters taltidningar. Radiotidningen, som är inläst och distribueras via radionätet och tas emot i en speciell radiotidningsmottagare. Kassett- och cd-tidningen, även den inläst, ges ut på kassett eller cd och distribueras med post eller tidningsbud. Talsyntestidningen (RATS) distribueras till en mobiltelefon och läses upp med talsyntes. Mottagarutrustningen för radiotidningar och talsyntestidningar tillhandahålls kostnadsfritt till abonnenterna och finansieras av TTN.

Under 2013 påbörjades övergången till den nya taltidningsverksamheten. Ansvaret för produktion och distribution av taltidningarna flyttas från tidningsföretagen till MTM som sköter detta via upphandlade producenter. De inlästa radio-, kassett- och cd-tidningarna konverteras successivt till ny teknik, där de produceras med talsyntes och distribueras via internet. Denna nya sorts tidning benämns "taltidning med text". Även för dessa erhåller abonnenterna vid behov kostnadsfri mottagarutrustning.

Förordning (2013:9) om taltidningar och mottagarutrustning, som trädde i kraft 1 mars 2013, styr den nya verksamheten⁴⁵. Föreskrifterna trädde i kraft 1 juni 2013. Under året har en modell för taltidningsstöd för taltidningar med text tagits fram. TTN beslutar om stöd för utgivning av taltidningar med text i enlighet med dessa regelverk.

Den nya taltidningsverksamheten innebär att tidningsföretagen inte själva behöver ansvara för produktion och distribution då MTM ansvarar för detta.

Kostnader och kostnadsutveckling

Den totala kostnaden för taltidningsverksamheten under åren 2010 till 2013 redovisas i tabell 15.

45 Till den har Myndigheten för tillgängliga mediers föreskrifter om taltidningar och mottagarutrustning (KRFS 2013:1) utarbetats

Tabell 15. Totala kostnader⁴⁶ för taltidningsverksamheten exkl. OH-kostnader, tkr

	2013	2012	2011	2010
Inlästa taltidningar	100 924	111 674	117 293	113 298
varav radiotidningar	92 725	102 840	108 438	104 911
varav kassett-/cd-tidningar	8 200	8 833	8 855	8 387
Inköp av radiotidningsmottagare	-	-	-	1 888
Talsyntestidningar (RATS)	5 863	6 195	7 961	6 087
varav inköp av nya mottagare	-	-	-	3 862
Taltidningar med text*	15 590	-	-	-
Varav inköp av nya mottagare	8 629			
Totalt exklusive utbyte av mottagare	113 749	117 869	125 254	119 385
Totalt inklusive utbyte av mottagare	122 378	117 869	125 254	125 135

*Taltidningar med text är kassett-, cd- och radiotidningar som konverterats till ny teknik. Denna kategori införs från och med 2013

Kommentar till tabellen

Totalt har kostnaderna för både inlästa tidningar och talsyntestidningar minskat exklusive utbyte av mottagare.

Kostnadsutvecklingen kan också kopplas till kostnad per årsabonnemang, vilket redovisas i tabell 16.

46 Utfall från Agresso, Anslag 11:5 ap.1 Stöd till taltidningar

Tabell 16. Kostnader per årsabonnemang⁴⁷ i tkr.

	2013	2012	2011	2010
Kassett-/ cd-tidningar	39,6	17,6	18,2	14,8
Radiotidningar	36,8	17,9	17,2	15,4
Talsyntestidningar (RATS)	8,0	7,9	9,3	11,4
Taltidningar med text*	6,4	-	-	-
Totalt	35,4	16,7	16,4	14,9

* Taltidningar med text är kassett-/cd- och radiotidningar som konverterats till ny teknik. Denna kategori införs från och med 2013

Kommentar till tabellen

Under 2013 påbörjades införandet av den nya taltidningstekniken. Kassett-, cd- och radiotidningar övergår successivt till taltidningar med text. Kostnaderna per årsabonnemang är därför inte jämförbara med tidigare år. Den höga årskostnaden för taltidningar med text beror på initiala kostnader för mottagarutrustning under året. Kostnaderna per årsabonnemang har ökat, detta beror på ett minskat abonnentantal.

Jag är så van
att lyssna på
talsyntes så för
mig är det inget
konstigt.”

Anders Näkne (Läsliv nr 4/13)

47 Agresso samt abonnentstatistik lämnad av tidningsföretagen

Individuell service

I samarbete med syncentralerna runt om i Sverige distribueras Punktkassen och Punktväskan till familjer med små barn som ska bli punktskriftsanvändare. Materialet i kasse och väska är tänkt att inspirera till tidigt möte med punktskrift och taktila bilder. Som en fortsättning erbjuds medlemskap i Punktklubben. Som medlem i klubben får punktskriftsläsande barn mellan 5 och 12 år paket med synanpassade spel, pysselmateriel, böcker och andra texter.

Punktskriftsalmanackor och synanpassade spel säljer MTM via återförsäljare. Tre nya sällskapsspel anpassades för målgruppen under året, varav ett småbarnsspel.

Melodikryssets kryssruta på punktskrift går att prenumerera på via Punktskriftstjänsten.

Lästjänsten innebär att abonnenten, via en enkel fax kan skicka eget material och få det uppläst via telefon.

MTM ska via tillgängliga medier och i lämpligt format erbjuda synskadade personer kompletterande samhällsinformation i syfte att ge dem jämlika förutsättningar att följa utvecklingen i samhället

MTM ska ha en central utskrivningstjänst av punktskrift för dövblinda

Spel och punktskriftsalmanackor

Tabell 17. Artiklar⁴⁸, antal

	2013	2012	2011*
Almanackor i 5 olika format	575	505	895
Taktil adventskalender	0	0	150
Lottringar	0	0	50
Bingobrickor	0	0	20
Synanpassade kortlekar	196	240	192
Sällskapsspel, 6 olika	115	129	119
Yatzyprotokoll	0	400	-
Totalt	886	1 274	1 332

*Från den 1 januari 2011 överfördes en del verksamheter för personer med synnedsättning från SRF. Statistiken för 2011 avser perioden juli-december

Kommentar till tabellen

Artiklarna tillverkas endast vid behov.

48 Statistiken hämtad från beställningar och offertförfrågningar till leverantörer

Tabell 18. Antal prenumeranter och beställda produkter

	2013	2012	2011(a)
Lästjänsten via fax, abonnemang (b)	70	83	146
Lästjänstens statistik över ärenden	1 402	2 072	895
Punktkassen (c)	13	4	-
Punktväskan	9	7	8
Punktklubben	41	37	38
Melodikrysset	32	32	33

(a) Från den 1 januari 2011 överfördes en del verksamheter för personer med synnedsättning från SRF. Statistiken för 2011 avser perioden juli-december

(b) Antalet aktiva abonnenter under 2013 är 25 stycken

(c) Punktkassen introducerades 2012

Kommentar till tabellen

Idag finns alternativ till Lästjänsten, exempelvis att skanna in material och låta en talsyntes på datorn läsa upp texten, men det är inte tillgängligt eller lättanvänt för alla.

Utskrivningstjänst av punktskrift

Punktskriftstjänsten är en individuell service för personer med dövblindhet och personer med synnedsättning. Användarna skickar in privat material för att få det översatt till punktskrift. Det finns också möjlighet att prenumerera på innehållsförteckningen ur ett urval tidningar och tidskrifter, för att sedan beställa artiklar. Utskrifterna är kostnadsfria.

Personer med synnedsättning kan beställa maximalt 1 500 originalsidor per person och år, för personer med dövblindhet finns inte några begränsningar i antalet sidor.

Tabell 19. Punktskriftstjänsten⁴⁹

	2013	2012	2011	2010
Antal ärenden	6 528	9 849	10 360	12 114
Antal registrerade användare*	260	252	346	333

*Antalet aktiva användare under året har varit 140

49 Accessdatabasen 2013 DUT-statistik

Kommentar till tabellen

Både antalet ärenden och antalet punktskriftssidor har minskat med 34 procent. Det beror främst på att MTM i april övergick till att producera sex olika tidningar som hela tidningar med ett prenumerationsförfarande. (Dessa tidskrifter redovisas under avsnittet om Tidskrifter.)

Punktskriftstjänsten för punktskriftsläsande personer med dövblindhet och synnedsättning hade sammanlagt 140 (152) aktiva beställare under året, av dessa är 18 dövblinda punktskriftsläsare. Två dövblinda personer får genom *Retriever*⁵⁰ en bevakning med möjlighet att läsa valda nyheter från sin lokala tidning.

Tidskrifter

MTM erbjuder sedan april 2013 punktskriftstjänstens användare att prenumerera på sex olika tidningar⁵¹ istället för att som tidigare beställa enstaka artiklar.

MTM producerar också andra tidningar för personer med synnedsättning. Dessa tidningar kan ses som komplement till den artikelservice respektive de hela tidningar på punktskrift som Punktskriftstjänsten tillhandahåller. Taltidningarna *Panorama* och *Popcorn* producerar reportage och andra inslag som vänder sig direkt till målgruppen. Här får lyssnaren miljöbeskrivningar och merinformation som särskilt vänder sig till personer med synnedsättning. Serierna i taltidningen *Bubbel* samt materialet i de olika punktskriftstidningarna bygger på urval ur andra tidningar på marknaden. I tidningen *Veckobladet* medföljer korsord varannan vecka.

MTM administrerar ett stöd för inläsning och redigering av kulturtidskrifter. För närvarande mottar 13 tidskrifter detta stöd.

MTM ska via tillgängliga medier och i lämpligt format erbjuda synskadade personer kompletterande samhällsinformation i syfte att ge dem jämlika förutsättningar att följa utvecklingen i samhället

MTM ska göra kulturtidskrifter tillgängliga för personer med funktionsnedsättning

Tabell 20. Antal tidningar och prenumerationer⁵²

	2013	2012	2011*
Taltidning, barn, 2	120	117	369
Taltidning, vuxna, 3	688	804	976
Punktskriftstidning, barn, 1	17	21	22
Punktskriftstidning, vuxna	236	253	261
Punktskriftstjänstens tidningar, vuxna, 6**	107	-	-
Summa	1 168	1 195	1 628

*Från den 1 januari 2011 överfördes en del verksamheter för personer med synnedsättning från SRF. Statistiken för 2011 avser perioden juli-december

**Statistiken avser perioden april-december 2013

50 *Retriever* är en informations- och nyhetstjänst

51 *Allers*, *Illustrerad vetenskap*, *Allt om mat*, *Dövas tidning*, *Populär historia* och *Svensk Damtidning*

52 Antalet prenumeranter hämtas ur *Agresso*

Kommentar till tabellen

Under 2012 uppdaterades de prenumerantregister MTM tog över från SRF och innehåller sedan dess endast personer som aktivt önskar MTM:s produkter. Detta påverkar även antalet prenumerationer 2013. Vuxna prenumeranter består till stor del av äldre personer, många prenumerationer sägs upp av anhöriga med hänvisning till hög ålder, i vissa fall har prenumeranten avlidit.

Utöver de uppgifter som myndigheten har får den åta sig att utföra uppdrag inom sitt verksamhetsområde

Uppdrag inom verksamhetsområdet

Katalogisering

Allt material katalogiseras för att göra det tillgängligt att söka. Katalogisering sker enligt ett fastställt regelverk som alla bibliotek i Sverige använder. Katalogisering syftar till att göra böcker såväl sökbara som länkade till varandra, med användarens bästa i åtanke. MTM skapar en katalogpost för varje titel och för varje format av den titeln.

Under 2013 har MTM outsourcat en del av arbetet med att katalogisera till BTJ. BTJ katalogiserar för närvarande allt förvärvat material samt kontrollerar och slutför katalogposter när en egenproduktion är klar. BTJ äger databasen, BURK, där allt MTM:s material katalogiseras.

Den största delen som katalogiserats under 2013 är egenproducerat material, men utöver den egna produktionen förvärvas och katalogiseras titlar från ett flertal andra producenter, både svenska och utländska; till exempel från länsbibliotek, högskole- och universitetsbibliotek, SPSM, SRF, finska Celia och brittiska RNIB.

Inom MTM finns en nämnd för punktskrift och taktil läsning, Punktskriftsnämnden. Punktskriftsnämnden har till uppgift att främja och utveckla taktil läsning och punktskrift som skriftspråk för synskadade

Punktskriftsnämnden

Punktskriftsnämndens ledamöter kommer från intresseorganisationer, myndigheter och organisationer inom området samt från universitets- och högskoleområdet. Nämndens ordförande, Jana Holsanova, är docent i Kognitionsvetenskap vid Lunds universitet.

Under året har en undersökning av hur barn uppfattar taktila bilder genomförts. Undersökningen presenterades på Konstfack och finns på film⁵³. Arbetet med undersökningen kommer att presenteras i en vetenskaplig artikel.

En undersökning om elektronisk punktskrift har startats och en förstudie inför ett projekt om stickning och punktskrift har genomförts.

53 Filmpresentation av arbetet med undersökningen finns på www.punktskriftsnamnden.se

Nämnden yttrar sig om offentliga utredningar och uttalar sig om frågor inom sitt område

Under året har nämnden tagit fram en vägledning⁵⁴ ”... om att använda olika ord och uttryck för synnedsättning”, som är till för alla som behöver uttrycka sig om synnedsättningar och om personer som har synnedsättningar.

Punktskriftsnämnden är medlem i Standardiseringen i Sverige, SIS, för att engagera sig i frågor som rör nämndens uppgifter. Nämnden har under året deltagit i SIS tekniska kommitté för hjälpmedelsstandardisering, SIS/TK 344.

Nämnden är också medlem i designorganisationen IIID, The International Institute for Information Design.

Nämnden har ett särskilt uppdrag att utarbeta riktlinjer för den svenska punktskriften

Under året har skriften *Schacknotation i punktskrift* publicerats samt en ny upplaga av skriften *Punktskriftens termer*. Den senare har tagits fram i samarbete med Terminologicentrum och finns tillgänglig på Rikstermbanken, Sveriges nationella termbank. De båda skrifterna ingår i serien *Svensk punktskrift* som för närvarande innehåller 14 titlar.

En ny arbetsgrupp med fokus på undervisningssituationen för punktskriftsläsande barn som lär sig matematik har startats under året.

Nämnden har tagit fram och följer principer för tillgänglighet till information både vad gäller konferenser och skriftligt material. Exempelvis är webbsidor som handlar om punktskrift tillgängliga både för personer med synnedsättning och för andra.

Nämnden ska medverka till internationellt samarbete inom området

Nämnden har deltagit i en konferens i Köpenhamn för punktskriftsnämnderna i de nordiska länderna. De årligt återkommande nordiska konferenserna har initierats av nämnden och har visat sig vara värdefulla genom ett utbyte av idéer.

54 www.punktskriftsnamnden.se

Inom myndigheten finns ett särskilt beslutsorgan för radio- och kassettidningar och andra taltidningar, Taltidningsnämnden. Nämnden har de uppgifter som följer av förordningen (1988:582) om statligt stöd till radio- och kassettidningar och förordningen (2013:9) om taltidningar och mottagarutrustning

Taltidningsnämnden

Nämnden har till uppgift att genom informationsinsatser försöka få tidningsföretag att starta utgivning av taltidningar

Utvecklingsprogrammet Taltidningen2.0 har under året bedrivit ett omfattande informationsarbete om det pågående tekniskskiftet, se avsnitt Utveckling.

Nämnden ska verka för att abonnenter på taltidningar får utbildning och sådant stöd som underlättar för dem att tillgodogöra sig tidningarna och att sköta den tekniska utrustning som behövs för mottagningen

Taltidningsabbonenterna har möjlighet att få råd och stöd avseende den mottagarutrustning som behövs för att lyssna på taltidningen. En telefon-support finns för hjälp och felanmälan och det finns också möjlighet att skicka in mottagaren för reparation. På uppdrag av nämnden finns instruktörer som ska instruera RATS-abbonenterna hur man använder RATS-mobilen för att lyssna på taltidningen. De taltidningar som övergått till den nya tekniken, taltidningar med text, kan avlyssnas på olika sätt. Abonnenter som har behov av en kostnadsfri mottagare får instruktion om hur den fungerar vid personliga hembesök.

Nämnden ska följa och analysera utvecklingen av verksamheten med utgivning av taltidningar

Under 2013 kom sammanlagt 101 tidningar (97 tidningstitlar) ut som taltidningar⁵⁵. 45 (77) av dessa är taltidningar i inläst version, varav 39 (65) radiotidningar och 6 (9) cd-tidningar⁵⁶. 22 är talsyntestidningar (RATS) och 34 är taltidningar med text.

Taltidningarna täcker i det närmaste hela landet och mer än hälften av landets alla dagstidningar ges även ut som taltidning. Taltidningsnämnden följer kontinuerligt abonnentutvecklingen genom att löpande inhämta uppgifter om antalet abonnenter från dagstidningarna. Resultatet sammanställs kvartalsvis i nämndens statistikrapporter.

Av tabell 21 framgår att antalet abonnenter minskade mellan 2012 och 2013. Nya abonnenter strömmar till kontinuerligt, men då uppsägningarna samtidigt är stora, är nettoförändringen fortsatt negativ under 2013. Antalet abonnenter minskade med 1 132 under 2013. Inför införandet av den nya tekniken har prenumerantregistren uppdaterats och innehåller nu endast aktiva prenumeranter.

55 En tidning kom ut som både radiotidning och talsyntestidning och två tidningar kom ut både som taltidning med text och RATS-tidning

56 2012 kom 3 tidningar ut som kassettidningar

Tabell 21. Antal tidningar⁵⁷ och abonnenter 2013

	Antal tidningar	Föränd- ring 2012 -2013	Antal abonnen- ter	Varav kvinnor	Varav män	Övriga	För- ändring 2012- 2013
Radiotidningar	39	-26*	2 523	1 261	1 101	161	-3 236
Kassettid- ningar	0	-3*	0	0	0	0	-109
Cd-tidningar	6	-3*	207	108	91	8	-185
Talsyntestid- ningar							
(RATS)	22	0	731	293	400	38	-51
Taltidningar med text	34	34**	2 449	1 112	1 196	141	2 449
Totalt	101	2**	5 910	2 774	2 788	348	-1 132

*Minskningen beror på att tidningar konverterats till taltidningar med text under året

**Konverteringen till taltidningar med text innebär att några editionstidningar nu produceras som separata tidningar

Kommentar till tabellen

Abbonentstatistiken för olika typer av taltidningar är uppdelad på kvinnor och män och visar i stort på en jämn fördelning mellan könen. Flera tidningar rapporterar samtidigt en viss osäkerhet i den könsuppdelade statistiken vilket bland annat beror på att ett abonnemang kan användas av flera personer i hushållet. En viss andel av abonnemangen innehas också av till exempel institutioner.

Myndighetens interna utveckling

För att vara väl rustade inför framtidens krav om olika kompetenser eftersträvar MTM en god spridning bland medarbetarna avseende kön, ålder, etnisk mångfald och funktionsnedsättning,

Kompetens och personal

Vid årets slut har MTM 78 (83) personer anställda. Antal årsarbetskrafter har varit 77 stycken (71) och medeltal anställda har varit 81 stycken (76). Av de anställda är 70 (67) procent kvinnor. Genomsnittsålder är 49,8 år (47,7).

⁵⁷ Abonnentstatistik inhämtad från tidningsföretagen

Personalomsättning

Personalomsättningen är 8 procent (19). MTM har under 2013 färre nyrekryteringar än 2012. Personalomsättningen definieras som nyanställda respektive avslutade anställningar under året i förhållande till antalet anställda 2012-12-31.

Arbetsmiljö och hälsa

Tabell 22 Sjukfrånvaro⁵⁸

	2013	2012	2011
Totalt	4,0	4,9	6,0
60 dagar eller mer	50,9	54,6	53,1
Kvinnor	5,1	5,3	7,1
Män	1,5	4,2	4,0
Anställda - 29	0*	0*	0*
Anställda 30 - 49	1,6	4,0	6,3
Anställda 50 -	6,4	5,8	5,8

*Redovisning av de anställdas sjukfrånvaro lämnas inte då medelantalet anställda i gruppen de två senaste räkenskapsåren inte överstigit tio

Kommentar till tabellen

I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel långtidssjukfrånvaro, sammanhängande frånvaro 60 dagar eller mer av den totala sjukfrånvaron. Sjukfrånvaro per kön och åldersgrupp redovisas i förhållande till respektive grupps sammanlagda tillgängliga arbetstid. Sjukfrånvaron är redovisad i procent. Den totala sjukfrånvaron är 4,0 (4,9) procent och har minskat framför allt avseende korttidsfrånvaron.

Kostnaden för företagshälsovård⁵⁹ per anställd har ökat sedan föregående år, 8,3 (4) tkr per medarbetare. Projektet *Verksamhet och hälsa*, som genomfördes partsgemensamt och i samarbete med företagshälsovården, har avslutats under året. Syftet med projektet var att inleda ett långsiktigt arbete för att aktivt arbeta med psykosociala arbetsmiljöfrågor och minska sjukfrånvaron. Projektet genomfördes i grupp, genom individuella insatser och för cheferna genom en ledarskapsutveckling.

Kompetensförsörjning

I takt med den tekniska utvecklingen och MTM:s breddade uppdrag är det angeläget att säkerställa att rätt kompetens finns på myndigheten. Under året har det genomförts en kompetensanalys som ska användas som underlag i samband med kompetensutvecklingsplaner och som också är ett första steg för en kompetensförsörjningsplan.

58 Statistik från Palasso via Statens servicecenter

59 Agresso

Kompetensutveckling

Det reformarbete MTM drivit ställer höga krav på kompetensutveckling. Under 2013 har den totala kostnaden för extern utbildning för medarbetarna uppgått till 1 134 (360) tkr⁶⁰, vilket ger en genomsnittlig kostnad om 14,6 (4,6) tkr per medarbetare. MTM har fortsatt vara aktiv deltagare vid nationella och internationella konferenser för ett utökat kunskapsutbyte. Vid den internationella DAISY-konferensen i Köpenhamn i maj deltog 26 medarbetare.

Ytterligare orsaker till högre kostnader för kompetensutveckling 2013 är att det under hösten 2012 rekryterades 15 nya medarbetare, varav flera nya chefer.

Följande betydande kompetenshöjande utbildningsinsatser har genomförts under 2013:

- MTM har utöver de individuella utvecklingsplanerna fortsatt höja organisationens projektkompetens
- Ett projektkontor och ett upphandlingskontor har inrättats med syfte att skapa tydliga strukturer för projekt- och upphandlingsarbete
- Under hösten genomfördes en grundutbildning om LOU, där 23 medarbetare deltog
- I samverkan med Centrum för lättläst organiserade MTM en utbildning i EPUB3, där cirka 20 medarbetare från MTM deltog
- Två personaldagar har under året genomförts för alla medarbetare. Personaldagarnas innehåll har haft fokus på delaktighet, medarbetarskap och fortsatt utveckling av organisationens verksamhet

60 Agresso. Av den totala kostnaden för extern utbildning avser 240 tkr kostnader i samband med konferenser

Finansiella dokument

Resultaträkning (tkr)

	Not	2013	2012
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	123 843	108 066
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	2 452	2 420
Intäkter av bidrag	3	12 682	5 100
Finansiella intäkter	4	131	188
Summa verksamhetens intäkter		139 108	115 773
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-52 748	-49 004
Kostnader för lokaler		-3 914	-4 196
Övriga driftkostnader	6	-77 828	-57 930
Finansiella kostnader	7	-95	-157
Avskrivningar och nedskrivningar		-4 523	-4 486
Summa verksamhetens kostnader		-139 108	-115 773
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		107 924	117 212
Lämnade bidrag	8	-107 924	-117 212
Saldo transfereringar		0	0
Årets kapitalförändring		0	0

Balansräkning (tkr)

	Not	2013-12-31	2012-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	9	7 769	6 935
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	10	0	0
Summa immateriella anläggningstillgångar		7 769	6 935
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	11	476	721
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	12	2 741	2 188
Summa materiella anläggningstillgångar		3 217	2 908
Fordringar			
Kundfordringar		1 520	330
Fordringar hos andra myndigheter	13	3 999	2 104
Övriga fordringar		17	0
Summa fordringar		5 536	2 433
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	14	1 666	1 984
Upplupna bidragsintäkter	15	0	235
Summa periodavgränsningsposter		1 666	2 219
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	16	5 674	2 153
Summa avräkning med statsverket		5 674	2 153
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgälden		9 756	14 262
Summa kassa och bank		9 756	14 262
SUMMA TILLGÅNGAR		33 618	30 911

Balansräkning (tkr) fortsättning

	Not	2013-12-31	2012-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital	17	52	52
Summa myndighetskapital		52	52
Avsättningar			
Övriga avsättningar	18	104	247
Summa avsättningar		104	247
Skulder m.m.			
Lån i Riksgälden	19	10 613	9 131
Skulder till andra myndigheter	20	1 849	1 787
Leverantörsskulder		13 312	7 533
Övriga skulder	21	802	793
Summa skulder m.m.		26 576	19 244
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	22	3 746	3 647
Oförbrukade bidrag	23	3 140	7 077
Övriga förutbetalda intäkter	24	0	645
Summa periodavgränsningsposter		6 886	11 369
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		33 618	30 911
Ansvarsförbindelse		Inga	Inga

Anslagsredovisning 2013 (tkr)

Anslag	Not	Ingående överförings belopp	Årets till- delning enl. regl.brev	Indrag- ning	Totalt dis- ponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
Uo 15 1:5 Ramanslag Bidrag till vissa stu- diesociala ändamål ap.1 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	25	10 871	29 000	-10 871	29 000	-23 244	5 756
Uo 17 3:2 Ramanslag Myndigheten för tillgängliga medier ap.1 Myndigheten för tillgängliga medier	26	487	86 726		87 212	-86 198	1 014
Uo 17 11:5 Ramanslag Stöd till taltidningar ap.1 Stöd till taltidningar	27	-4 413	122 456		118 043	-122 377	-4 334
Summa	28	6 945	238 182	-10 871	234 255	-231 819	2 436

Redovisning av beställningsbemyndigande (tkr)

Anslag/Anslags- benämning	Not	Tilldelat bemyndi- gande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtaganden fördelning per år		
					2014	2015	2016
Uo 15 1:5 Ramanslag ap.1 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	29	7 000	2 620	2 034	2 034	0	0
Summa		7 000	2 620	2 034	2 034	0	0

Finansiella villkor 2013 (tkr)

	Villkor	Utfall
Bidrag till vissa studiesociala ändamål, Uo 15 1:5, Ramanslag		
Utöver tilldelat belopp, får anslagskredit disponeras	1 450	0
Myndigheten för tillgängliga medier, Uo 17 3:2, Ramanslag		
Utöver tilldelat belopp, får anslagskredit disponeras	2 602	0
Kredit på räntekontot i Riksgälden	5 496	0
Låneram i Riksgälden för investeringar i anläggningstillgångar i verksamheten	13 000	10 613
Stöd till taltidningar, Uo 17 11:5, Ramanslag		
Utöver tilldelat belopp, får anslagskredit disponeras	11 346	4 334
ap1.3 Av anslaget får högst 1 200 tkr användas för vissa löne- och omkostnader relaterade till taltidningsverk- samheten	1 200	574

Tilläggsupplysningar och noter

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisning och årsbokslut är upprättade i enlighet med Förordning om årsredovisning och budgetunderlag (2000:605), Förordning om myndigheters bokföring (2000:606) och god redovisningssed.

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma. Belopp inom parentes avser föregående år.

Teknikskiftet som påbörjats inom taltidningsverksamheten bidrar till ett högre verksamhetsutfall 2013, främst genom inköp av mottagarutrustning. Utfallet för transfereringar minskar eftersom ansvar och kostnader för produktion och distribution av taltidningar flyttas till MTM och stödet till tidningsföretagen minskar.

Brytdag

Som brytdag har den 3 januari 2014 tillämpats. Fakturor som inkommit eller utställts efter detta datum och avser 2013 redovisas som periodavgränsningsposter och har avräknats mot anslag. Beloppsgräns för periodisering är 20 tkr. Motsvarande beloppsgräns föregående år var 5 tkr.

Immateriella och materiella tillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst 20 tkr och med en beräknad ekonomisk livslängd på minst tre år definieras som anläggningstillgång. Anläggningstillgångar skrivs av linjärt utifrån bedömd ekonomisk livslängd. Persondatorer kostnadsförs i sin helhet vid anskaffningen.

Följande avskrivningstider tillämpas:

- immateriella tillgångar (egen utveckling och rättigheter) 5 år
- förbättringsutgifter på annans fastighet lägst 3 år, beroende på det underliggande hyresavtalets återstående löptid
- möbler 5 år
- bilar 5 år
- inventarier 5 år
- data och kringutrustning 3 år

Fordringar

Fordringar har värderats individuellt och tagits upp med de belopp som beräknas inflyta.

Skulder

Skulder har tagits upp till nominellt belopp.

Ersättningar och andra förmåner (tkr)

Nämndledamöter	Andra styrelseuppdrag	Ersättning
Taltidningsnämnden		
Sandström, Annika, ordförande	Ersättare för ordförande i regional etik-prövningsnämnd. Revisor i stiftelsen för strategisk forskning	31
Andersson, Yvonne	Ledamot i Rättshjälpsnämnden	5
Berggren, Dan		15
Finnström, Åsa		11
Hultengård, Per	Expert i Presstödskommittén (Ku 2011:06), Expert i Informationshantlingsutredningen (Ju 2011:11), VD för TU Service AB (556078-1451)	20
Höij, Helena	Slutat i nämnden under 2013	3
Näslund, Stefan		11
Rosenqvist, Karl- Otto		14
Tjäder, Claes	Ledamot i styrelsen för Norrbacka-Eugeniastiftelsen	11
Widsell, Ulrica	Ledamot i styrelsen för aktiebolaget JISAB, Journalisterna i Sverige AB	5
Punktskriftsnämnden		
Holsanova, Jana, ordförande		16
Alipour, Ghanbar Alireza, ledamot		0
Björk, Eva, ledamot		0
Domeij, Rickard, ledamot		1
Ek, Ulla, ledamot		-
Eriksson, Yvonne, ledamot	Beredningsgrupp på Riksbankens Jubileumsfond	1
Larsson, Fredrik, ledamot	Föreningsgården Ekolsnäs AB, HSO Visst AB	1
Karlsson, Niklas, ersättare	Expertrådet för Post- och telestyrelsens innovationstävling <i>Leka, Lära, Leva</i>	0
Hägg, Catarina, ersättare		0
Westman, Karl-Erik, ersättare		1
Magnusson, Charlotte, ersättare		2
Sjöbom, Lennart, ersättare		-
Eng, Marianne, ersättare		1
Ledande befattningshavare		Lön
Esaïasson, Roland, Generaldirektör		963
Övriga förmåner		38

Noter (tkr)

Resultaträkning			
Not 1	Intäkter av anslag	2013	2012
	4.1 3:2 Myndigheten för tillgängliga medier, ramanslag	85 737	87 167
	4:1 11:5 Stöd till taltidningar, ramanslag	14 863	1 269
	4:1 1:5 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	23 243	19 630
	Summa intäkter av anslag	123 843	108 066
Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2013	2012
	Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen;		
	Utbildning och konferens	248	137
	Konsultuppdrag	828	466
	Tjänsteexport, IT expert	982	1 325
	Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	394	492
	Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	2 452	2 420
Not 3	Intäkter av bidrag	2013	2012
	Avräknade bidrag som använts;		
	Bidrag från statliga myndigheter; Post- och telestyrelsen	11 327	4 731
	Bidrag från organisationer och ideella föreningar	1 355	369
	Summa intäkter av bidrag	12 682	5 100
Not 4	Finansiella intäkter	2013	2012
	Ränteintäkter Riksgälden	128	190
	Övriga finansiella intäkter	3	-2
	Summa finansiella intäkter	131	188
Not 5	Kostnader för personal	2013	2012
	Lönekostnader (exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal) (S-kod 4111-- 4119)	34 952	31 893
	Övriga kostnader för personal	17 796	17 111
	Summa kostnad för personal	52 748	49 004

Av sakanslag 17 11:5 Stöd till taltidningar har 574 (586) tkr använts till personalkostnader

Not 6	Övriga driftkostnader	2013	2012
	Köp av varor bl.a. digitala original, anpassade medier, taktill material	48 592	40 363
	Köp av tjänster bl.a. konsulter	29 340	16 721
	Övriga driftkostnader bl.a. service- och underhållsavtal datorer o kringutrustning, aktivering av kostnader	-104	846
	Summa övriga driftkostnader	77 828	57 930
Not 7	Finansiella kostnader	2013	2012
	Räntekostnad för lån i Riksgälden till investeringar	93	156
	Övriga räntekostnader och avgifter	2	1
	Summa finansiella kostnader	95	157
Not 8	Transfereringar	2013	2012
	Stöd till tidningsföretag för taltidningar	107 515	116 600
	Bidrag till kulturtidskrifter	409	612
	Summa transfereringar	107 924	117 212

Balansräkning

Not 9	Balanserade utgifter för utveckling	2013	2012
	Ingående anskaffningsvärde	26 806	25 330
	Årets anskaffning	4 166	1 476
	Utgående anskaffningsvärde	30 972	26 806
	Ingående avskrivning	-19 871	-16 758
	Årets avskrivning	-3 332	-3 113
	Utgående avskrivning	-23 203	-19 871
	Bokfört värde	7 769	6 935
Not 10	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2013	2012
	Ingående anskaffningsvärde	20	20
	Utgående anskaffningsvärde	20	20
	Ingående avskrivning	-20	-18
	Årets avskrivning	0	-2
	Utgående avskrivning	-20	-20
	Bokfört värde	0	0

Not 11	Förbättringsutgifter på annans fastighet	2013	2012
	Ingående anskaffningsvärde	1 224	1 224
	Årets anskaffning	0	0
	Utgående anskaffningsvärde	1 224	1 224
	Ingående avskrivning	-503	-258
	Årets avskrivning	-245	-245
	Utgående avskrivning	-748	-503
	Bokfört värde	476	721
Not 12	Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2013	2012
	Ingående anskaffningsvärde	7 597	7 214
	Årets anskaffning	1 500	809
	Årets avyttring/utrangering	-848	-426
	Utgående anskaffningsvärde	8 249	7 597
	Ingående avskrivning	-5 409	-4 606
	Årets avskrivning	-947	-1 123
	Årets avyttring/utrangering	848	320
	Utgående avskrivning	-5 508	-5 409
	Bokfört värde	2 741	2 188
Not 13	Fordringar, andra myndigheter	2013	2012
	Fordran ingående mervärdesskatt	3 822	2 056
	Övriga fordringar hos andra myndigheter	177	48
	Summa fordringar hos andra myndigheter	3 999	2 104
Not 14	Förutbetalda kostnader	2013	2012
	Hyreskostnader	945	977
	Datatjänster	271	586
	Övriga förutbetalda kostnader	450	421
	Summa förutbetalda kostnader	1 666	1 984
Not 15	Upplupna bidragsintäkter	2013	2012
	Utomstatliga	0	235
	Summa upplupna bidragsintäkter	0	235

Not 16	Avräkning med statsverket	2013	2012
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Ingående balans	1 611	-1 992
	Redovisat mot anslag (+)	145 621	137 498
	Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-141 521	-133 895
	Fordringar (+) avseende anslag i icke räntebärande flöde	5 711	1 611
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	-487	-2 593
	Redovisat mot anslag (+)	86 199	87 852
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-86 726	-85 781
	Återbetalning av anslagsmedel (+)	0	35
	Skulder (-) avseende anslag i räntebärande flöde	-1 014	-487
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	1 029	1 102
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-52	-73
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	977	1 029
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
	Ingående balans	0	5 039
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	8 492	7 342
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-150 013	-146 276
	Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar (+ / -)	141 521	133 895
	Saldo	0	0
	Övriga fordringar på statens centralkonto i Riksbanken	0	0
	Summa avräkning med statsverket	5 674	2 153

Not 17	Statskapital	2013	2012
	Statens konstråd	52	52
	Summa statskapital	52	52
Not 18	Övriga avsättningar	2013	2012
	Kompetensmedel	104	247
	<i>Förväntas förbrukas inom mer än tre månader till 1 år</i>	104	247
	Summa utgående avsättningar	104	247
	Syftet med avsättningen är kompetenshöjande åtgärder		
Not 19	Lån i Riksgälden	2013	2012
	Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
	Ingående balans	9 131	10 630
	Under året nyupptagna lån	5 799	2 523
	Årets amorteringar	-4 317	-4 022
	Låneskuld utgående balans	10 613	9 131
	Beviljad låneram enligt regleringsbrev	13 000	13 000
Not 20	Skulder till andra myndigheter	2013	2012
	Arbetsgivaravgift, särsk.löneskatt, pensionspremier etc.	914	962
	Utgående mervärdesskatt	567	405
	Leverantörsfakturor	368	420
	Summa skulder till andra myndigheter	1 849	1 787
Not 21	Övriga skulder	2013	2012
	Personalens källskatt	797	793
	Övriga skulder	5	0
	Summa övriga kostnader	802	793
Not 22	Upplupna kostnader	2013	2012
	Semesterlöneskuld inklusive sociala avgifter	2 950	2 871
	Övriga upplupna kostnader	796	776
	Summa upplupna kostnader	3 746	3 647

Not 23	Oförbrukade bidrag	2013	2012
	Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet, Post- och telestyrelsen	2 591	5 817
	<i>Förväntas förbrukas inom tre månader</i>	2 591	1 453
	<i>Förväntas förbrukas inom mer än tre månader till 1 år</i>	0	4 364
	Bidrag som erhållits från icke statliga organisationer	549	1 260
	Summa oförbrukade bidrag	3 140	7 077
Not 24	Övriga förutbetalda intäkter	2013	2012
	Förutbetald hyresreducering	0	645
	Summa övriga förutbetalda intäkter	0	645

Anslagsredovisning

Not 25 Uo 15 1:5 ap.1

Bidrag till vissa studiesociala ändamål, ramanslag.

MTM får inte disponera ingående överföringsbelopp.

Enligt regleringsbrev disponerar MTM en anslagskredit på 1 450 tkr.

Anslaget är icke räntebärande.

Not 26 Uo 17 3:2 ap.1

Myndigheten för tillgängliga medier, ramanslag.

Myndigheten får disponera 487 tkr av det ingående överföringsbeloppet, det vill säga 3% av föregående års tilldelning 85 781 tkr enligt regleringsbrev.

Enligt regleringsbrev disponerar MTM en anslagskredit på 2 602 tkr.

Anslaget är räntebärande.

Not 27 Uo 17 11:5 ap.1

Myndigheten för tillgängliga medier, stöd till taltidningar, ramanslag.

Enligt regleringsbrev disponerar myndigheten en anslagskredit på 11 346 tkr.

Under 2013 har myndigheten utnyttjat 4 334 tkr av krediten.

Av anslaget får högst 1 200 tkr användas för vissa löne- och omkostnader relaterade till taltidningsverksamheten. 574 har använts till angivet ändamål.

Anslaget är icke räntebärande.

Not 28	Redovisning mot anslag	2013	2012
	Intäkter av anslag i resultaträkningen	123 843	108 066
	Medel från statsbudgeten för finansiering av bidrag i resultaträkningen	107 924	117 212
	Utgifter i anslagsredovisningen	-231 819	-225 351
	Förändring av semesterlöneskuld	52	73

Regeringsbeslut Ku2013/2246/RFS (delvis), U2012/7251/SAM, U2012/7279/SF

Bemyndiganden

Not 29 Uo 15 1:5 ap.1

Bidrag till vissa studiesociala ändamål, ramanslag.

Anslaget avser produktion av studielitteratur och är helt efterfrågestyrt.

Myndigheten för tillgängliga medier bemyndigas att under 2013 beställa produktion av studielitteratur som, inklusive gjorda åtaganden, medför utgifter på högst 7 000 tkr under 2014. Inga åtaganden får göras för tid därefter.

Sammanställning av väsentliga uppgifter 2009–2013 (tkr)

Uppgift	2013	2012	2011	2010	2009
Låneram Riksgälden					
Beviljad	13 000	13 000	13 000	13 000	13 000
Utnyttjad	10 613	9 131	10 630	8 890	10 960
Kontokrediter Riksgälden					
Beviljad	5 496	6 173	6 173	6 173	6 173
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	3 256
Räntekonto Riksgälden					
Ränteintäkter	128	189	189	47	10
Räntekostnader	0	0	0	0	2
Avgiftsintäkter					
Avgiftsintäkter som disponeras					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	1 200	1 200	1 980
Avgiftsintäkter	2 452	2 420	2 851	2 092	3 012
Anslagskredit					
Beviljad 1 8:1 ap.2	-	-	-	12	-
Utnyttjad	-	-	-	0	-
Beviljad 1 8:3 ap.2	-	-	-	914	-
Utnyttjad	-	-	-	0	-
Beviljad 15 1:5 ap.1	1 450	1 525	1 550	1 450	2 700
Utnyttjad	0	0	0	0	2 317
Beviljad 17 3:2 ap.1	2 602	2 573	2 558	2 229	3 587
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Beviljad 17 11:5 ap.1	11 346	6 240	3 764	-	-
Utnyttjad	4 334	4 413	0	0	0

Sammanställning av väsentliga uppgifter 2009-2013 (tkr)

Fortsättning

Uppgift	2013	2012	2011	2010	2009
Anslag					
Ramanslag 1 8:1 ap.2					
Anslagssparande	-	-	-	2	-
varav in-tecknat	-	-	-	0	-
Ramanslag 1 8:3 ap.2					
Anslagssparande	-	-	-	320	-
varav in-tecknat	-	-	-	0	-
Ramanslag 15 1:5 ap.1					
Anslagssparande	5 756	10 871	11 061	4 974	0
varav in-tecknat	0	0	0	0	0
Ramanslag 17 3:2 ap.1					
Anslagssparande	1 014	487	2 593	430	829
varav in-tecknat	0	0	0	0	0
Ramanslag 17 11:5 ap.1					
Anslagssparande	0	0	203		
varav in-tecknat	0	0	0		
Bemyndiganden					
Tilldelade	7 000	7 000	12 000	12 000	13 000
Summa gjorda åtaganden	2 034	2 620	3 455	3 133	3 525
Personal					
Antal årsarbetskrafter (st)	77	71	68	66	70
Medelantal anställda (st)	81	76	73	72	79
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 747	1 565	1 524	1 451	1 421
Kapitalförändring*					
Årets	0	0	0	0	498
Balanserad	0	0	0	0	-498

* Fr.o.m. år 2009 avräknas anslag kostnadsmässigt och därför blir årets kapitalförändring +/- 0.

Ordlista

Analog talbok	En talbok som lästs in på rullband och lånas ut på kassett
Collageteknik	Bilderna monteras av olika slags material
DAISY Consortium	En internationell sammanslutning av bibliotek och organisationer som arbetar för en gemensam standard för inläst och uppmärkt text.
Daisyspelare	En talboksspelare som kan läsa böcker och tidningar i daisy-formatet
Editionstidningar	Där del av tidning (upplagedel) delvis har samma redaktionella innehåll som huvudtidningen och som distribueras till en geografiskt avgränsad upplage- och annonsmarknad. Upplagedelen ska ha samma namn som huvudtidningen.
Elektronisk punktskrift	Representation av punktskrift i datorfil som möjliggör direkt återgivning på papper, punktskriftsskärm eller liknande
EPUB3	Ett öppet, standardiserat format för bok- och textproduktion framtaget av IDPF (International Digital Publishing Forum)
E-textböcker	Elektroniska textböcker, läses med läsprogram (ofta Textview) och talsyntes eller punktskriftsskärm (punktskriftsdisplay)
Legimus.se	MTM:s digitala bibliotek och webbtjänst för myndighetens produkter och tjänster
Läsnersättning	Svårighet att läsa tryckt text
Lättläst litteratur	Böcker som är skrivna på lättläst svenska
Lättlästa nyheter	Nyheter som förmedlas på lättläst svenska
MTM:s tillgänglighetspris	MTM:s tillgänglighetspris som kan gå till ett förlag, institution, organisation, eller förmedlare som under året på ett framgångsrikt sätt satsat på tillgängliga medier
Nationella referensgruppen	Kungliga bibliotekets nationella referensgrupp är remissinstans och rådgivare i strategiska frågor som rör det nationella uppdraget. Riksbibliotekarien är beslutande
Nedladdning	En talbok beställd via legimus.se distribueras via internet till beställaren
Originalfiler	Filer från bokförlagen med bokens hela innehåll. Ligger till grund för MTM:s textproduktion

Punktkassen	Taktilt material för de allra yngsta med synnedsättning/blindhet
Punktskriftsbok	En bok med punktskrift. En punktskriftstitel kan bestå av flera volymer
Punktskriftsskärm	Punktskriftsdisplayen är utformad som en platta med en teckenrad där punktskrift återger vad som står på bildskärmen, en rad i taget. För att det ska fungera behövs också ett så kallat skärmläsningsprogram.
Punktskriftsvolym	se Punktskriftsbok
Punktväska	Taktilt läs- och skrivförberedande material till blivande punktskriftsläsare och deras familjer.
Retriever	Nordisk och internationell mediebevakning
Samordnare på universitet och högskolor för studenter med funktionshinder	Vid alla universitet och högskolor finns det en kontaktperson som är samordnare för studenter med funktionsnedsättningar. Den nationella samordnaren finns på Stockholms universitet
Skärmläsare	Ett program som läser av texten på datorns bildskärm och presenterar den som syntetiskt tal, som punktskrift på en punktskriftsskärm eller som förstorad text
Storstil	Texten i böcker är tryckt med stor stil
Syncentraler	Regionala eller kommunala syncentraler bedriver habilitering/rehabilitering för personer med synnedsättning i alla åldrar
Taktila bilder	se Taktilt illustrerade böcker
Taktilt illustrerade böcker	Böcker med bilder som är avläsningsbara via känseln
Talbok	Talbok som enbart är en ljudupptagning
Talbok med text	Talbok som innehåller text och ljud samt eventuella illustrationer
Talsyntes	Programvara som omvandlar text till tal
Taltidningshjälpen	Upphandlad supportfunktion för den nya taltidningen. Tillhandahålls av Polarprint AB
Tecken som stöd	I böcker med tecken som stöd är nyckelorden tecknade på baksidan. Tecknen används som stöd för nyckelord tillsammans med högläsning
Teckenspråkig litteratur	Litteratur som tillgängliggjorts genom teckenspråk och som läses på dvd
Uttalslexikon	En lista med ord och uttalsangivelser samt annan språklig information
WIPO	World Intellectual Property Organization. En internationell organisation under FN

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Johanneshov den 20 februari 2014

Roland Esaiasson
Generaldirektör

Årsredovisning 2013

Myndigheten för tillgängliga medier, MTM, är en statlig myndighet med uppdrag att ge människor med läsnedsättning tillgång till de medier de behöver på det sätt som passar dem. MTM:s vision är ett samhälle där alla medier är tillgängliga.

Årsredovisning 2013 beskriver och följer upp myndighetens verksamhet under det gångna året.

